

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

Patvirtinta

Biržų miesto vietos veiklos grupės 2026
m. rugpjūčio 14 d. visuotinio narių
susirinkimo protokolu Nr.260814

BIRŽŲ MIESTO VIETOS VEIKLOS GRUPĖS STRATEGIJA 2023-2027 M.

(BIRŽŲ SŪKURYS)

**Biržai
2026**

TURINYS

IVADAS	3
1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS	6
1.1. TERITORIJA.....	6
1.2. GYVENTOJAI	7
2. TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ	8
2.1. POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ.....	8
2.1.1. DEMOGRAFINĖ APLINKA.....	8
2.1.2. SOCIALINĖ IR GYVENAMOJI APLINKA	11
2.1.3. EKONOMINĖ APLINKA	17
2.2. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ	20
3. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES	21
4. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANČIA STRATEGIJĄ EIGA.....	25
4.1. VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS	25
5. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS.....	30
6. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA	34
6.1. VPS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI	34
7. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS PRIEDAI.....	36

IVADAS

Biržų miesto vietos veiklos grupės strategijos 2023-2027 m. (Biržų kūrybos) (toliau – Strategija) rengėjas – asociacija Biržų miesto vietos veiklos grupė (toliau – BMVVG), kuri buvo įsteigta 2014 m. rugsėjo 12 d. kaip jungtinis juridinis asmuo, savo sudėtimi apimantis vietos valdžios, verslo ir nevyriausybinių (toliau – NVO) sektoriaus atstovus. BMVVG valdymo sistemoje išskiriamos trys valdymo pakopos: visuotinis narių susirinkimas, kolegialus valdymo organas - valdyba (turinti sprendimų teisę), ir vienasmenis valdymo organas - pirmininkas. Siekiant užtikrinti lygiavertę balsą teisę, kiekvienas sektorius BMVVG valdyboje yra atstovaujamas 3 narių.

Rengdama Strategiją BMVVG siekia įstatuose numatytų tikslų:

- Aktyviai dalyvauti rengiant ir įgyvendinant miesto plėtros planus bei programas Biržų mieste, rengti ir įgyvendinti Biržų miesto vietos veiklos grupės strategijas, aktyviai įtraukiant organizacijas, atstovaujančias neįgaliesiems, vyresnio amžiaus žmonėms, jaunimui bei kitiems, turintiems mažesnes funkcines galimybes arba dėl socialinių priežasčių mažiau įtrauktiems į jiems aktualių sprendimų priėmimą, užtikrinant, kad bus užkirstas kelias bet kokiai diskriminacijai dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ar kitų pagrindų;
- telkti suinteresuotų vietos valdžios, verslo, nevyriausybinių ir kitų įstaigų bei organizacijų pastangas ieškant tinkamiausių sprendimų miesto ekonominei ir socialinei gerovei kelti;
- skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą, palaikyti vietines miesto žmonių iniciatyvas verslo, gamtos apsaugos, švietimo, kultūros, socialinės paramos, įsidarbinamumo didinimo ir kitose srityse.

BMVVG vietos plėtros strategijos rengimo tikslas - prisidėti prie socialinio, užimtumo ir verslo sektorių plėtros Biržų mieste, mažinant Biržų miesto gyventojų socialinę atskirtį, gerinant vietos gyventojų įsidarbinimo galimybes bei skatinant verslo ir socialinio verslo kūrimą bei plėtrą.

BMVVG vietos plėtros strategija „Biržų miesto vietos veiklos grupės strategija 2023-2027 m.“ (Biržų kūrybos) (toliau – Strategija) parengta atsižvelgiant į vietos valdžios, verslo, nevyriausybinių sektoriaus (NVO) atstovų bei pavienių, jokiame sektoriuje savęs nepriskiriančių aktyvių Biržų miesto gyventojų išreikštus poreikius. Poreikiai, lūkesčiai ir pasiūlymai buvo išgryninti viešų konsultacijų metu, remiantis Biržų gyventojų poreikių apklausos rezultatais, focus grupių diskusijų metu, pateiktomis projektinių pasiūlymų idėjomis, kurios padėjo identifikuoti opiausias ir svarbiausias vietos teritorijos gyventojų problemas. Remiantis statistinių duomenų, strateginių dokumentų ir gyventojų nuomonės tyrimo duomenimis, strategijoje iškeltas: didinti socialinę ir ekonominę gyventojų įtrauktį Biržų mieste.

Strategijoje numatytas II tikslas – didinti Biržų miesto gyventojų pasirengimą galimoms ekstremaliosioms situacijoms, stiprinti jų saugumo ir atsparumo įgūdžius bei plėtoti civilinės saugos žinias ir praktinius gebėjimus.

2.1 uždavinys – plėtoti Biržų miesto gyventojų civilinės saugos kompetencijas, stiprinant jų praktinius gebėjimus atpažinti grėsmes, tinkamai reaguoti ir savarankiškai veikti ekstremaliųjų situacijų metu.

2.1.1 veiksmas – organizuoti Biržų miesto gyventojų civilinės saugos mokymus ir praktines veiklas, skirtas pasirengimui galimoms ekstremaliosioms situacijoms bei tinkamam reagavimui jų metu.

Strategijoje įtvirtintas tikslas, uždaviniai ir veiksmai atitinka 2021-2027 m. investicijų programos 4.7 uždavinio „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą“ ir 4.9 uždavinio „Didinti socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“, 16.1 konkretų uždavinį „Skatinti

mokymąsi visą gyvenimą, visų pirma siekti, kad visi turėtų lanksčių kvalifikacijos kėlimo ir persikvalifikavimo galimybių, atsižvelgiant į verslumo ir skaitmeninius įgūdžius, geriau numatyti pokyčius ir naujų įgūdžių reikalavimus, grindžiamus darbo rinkos poreikiais, sudaryti palankesnes sąlygas keisti profesinę veiklą ir skatinti profesinį judumą“.

Taikant bendruomenių inicijuotos vietos plėtros (BIVP) metodą, Biržų miesto vietos veiklos grupė sėkmingai įgyvendino pirmąją vietos plėtros strategiją „Biržų miesto plėtros strategija 2016-2020 m.“, kuria buvo siekiama dviejų tikslų: pagerinti Biržų miesto gyventojų ekonominį aktyvumą ir integraciją į darbo rinką bei skatinti socialinę integraciją, užtikrinant gyventojų poreikius atitinkančių socialinių ir kitų susijusių paslaugų teikimą.

Įgyvendinant strategiją pasiektos visos rodiklių siektinos reikšmės, dalis jų buvo viršytos. 2017-2022 m. laikotarpiu pasiekta (remiantis įgyvendinimo ataskaitos duomenimis už 2022 m.):

- Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO – 30(planuota 18);

- Projektų veiklų dalyvių skaičius – 1583 (planuota 937);
- Sustiprinta pradedančių verslų – 49 (planuota 26);
- Sukurtas bendradarbiavimo tinklas tarp Biržų miesto ir Biržų rajono VVG teritorijoje veikiančių viešojo sektoriaus institucijų, NVO ir verslo subjektų – 1 (planuota 1);
- BIVP projektų veiklų dalyviai, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo, praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, proc. – 25 (planuota 20);
- Teikiamos naujos socialinės ir kitos paslaugos – 39 (planuota 8);
- Integravimui skirtose veiklose dalyvavę asmenys – 20 (planuota 10);
- Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, proc. – 15 (planuota 10).

Atsižvelgiant į pasiektus ir lūkesčius viršijusius pirmosios vietos plėtros strategijos rezultatus, BMVVG parengė antrąją Strategiją, kuri parengta remiantis Europos Komisijos 2022 m. rugpjūčio 3 d. sprendimu Nr. C(2022) 5742 patvirtinta 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programa, Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintomis LR finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“ su visais pakeitimais, LR vidaus reikalų ministro 2022 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. 1V-672 patvirtintomis taisyklėmis „Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklės, Biržų rajono savivaldybės tarybos 2023 m. kovo 29 d. Nr. T-78 patvirtintu Biržų rajono savivaldybės 2023-2030 m. strateginiu plėtros planu, Biržų rajono savivaldybės tarybos 2023 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. T-1 patvirtintu Biržų rajono savivaldybės 2023–2025 metų strateginiu veiklos planu, Biržų rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos 2022 m. vasario 15 d. posėdyje Nr. TJ-3 patvirtinta Biržų rajono jaunimo problemų sprendimo rajono savivaldybėje tyrimo ataskaita ir kitais dokumentais bei teisės aktais, skirtais bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų, verslo įmonių/organizacijų ir valdžios institucijų atstovams, kitoms interesų grupėms, savivaldybės gyventojams.

Strategijos integruotumas.

Į Strategijos rengimą buvo įtraukti įvairių sektorių (verslo, nevyriausybinių, vietos valdžios) atstovai bei nei vienam iš sektorių savęs nepriskiriantys Biržų miesto gyventojai ir buvo atsižvelgiama į jų nuomones, pasiūlymus ir rekomendacijas. Tai leido įvertinti skirtingus požiūrius ir kitokias galimybes bei priimti tinkamiausius sprendimus Biržų miestui.

Strategija tiesiogiai prisideda prie **Panevėžio regiono 2022 - 2030 m. plėtros plane** numatytos 1. Tikslų „Didinti regiono investicinį patrauklumą aukštesnę pridėtinę kuriančio verslo plėtrai“, nes Strategijoje numatyto tikslo „Didinti socialinę ir ekonominę gyventojų įtrauktį Biržų mieste“, 1.2. uždavinio „Vykdėti veiklas, skirtas Biržų miesto gyventojų darbinių verslumo įgūdžių ugdymui, skatinant jaunų verslo subjektų kūrimąsi ir plėtrą“, 1.2.1. veiksmu „Naujų profesinių specialybių, darbinių įgūdžių suteikimas“, 1.2.2. veiksmu „Biržų miesto gyventojų verslumo skatinimas, naujo verslo kūrimui bei plėtrai reikalingų gebėjimų ir priemonių suteikimas“ ir 1.2.3. veiksmu „Socialinio verslo kūrimas ir plėtra Biržų mieste“ bus siekiama įgalinti gyventojus prisitaikyti prie darbo rinkos poreikių, skatinti naujo verslo ir socialinio verslo kūrimąsi ir plėtrą, taip prisidedant prie vietos verslo ir gyventojų ekonominio aktyvumo skatinimo bei teigiamų socialinių pokyčių visuomenėje kūrimo ir plėtros.

Strategija taip pat prisidės prie Panevėžio regiono plėtros plane numatyto 7 Tikslų „Didinti socialinių paslaugų ir infrastruktūros prieinamumą, nes Strategijos tikslo „Didinti socialinę ir ekonominę gyventojų įtrauktį Biržų mieste“ 1.1. uždavinio „Skatinti socialinę integraciją, užtikrinant gyventojų poreikius atitinkančių socialinių ir kitų susijusių paslaugų teikimą Biržų miesto gyventojams“ 1.1.1 veiksmu „Teikti bendrąsias, specialiąsias ir kitas socialines ir sociokultūrines paslaugas, atitinkančias Biržų miesto gyventojų poreikius“ bus siekiama skatinti socialinę atskirtį patiriančių asmenų įtrauktį į bendruomenę per socialines paslaugas ir sociokultūrines veiklas bei plečiant nevyriausybinių organizacijų veiklą socialinėje srityje.

Strategija tiesiogiai prisideda prie **Biržų rajono savivaldybės tarybos 2023 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. T-78 patvirtinto Biržų rajono savivaldybės 2023-2030 m. strateginio plėtros plano** 1 tikslo „Sudaryti sąlygas investicijas skatinančiai ekonominei aplinkai ir konkurencingam žemės ūkiui“ 1.2. uždavinio „Paskatinti gyventojų verslumą ir ekonominį mobilumą, viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą“, nes Strategijos tikslo „Didinti socialinę ir ekonominę gyventojų įtrauktį Biržų mieste“, 1.2. uždaviniu „Vykdėti veiklas, skirtas Biržų miesto gyventojų darbinių ir verslumo įgūdžių ugdymui, skatinant jaunų verslo subjektų kūrimąsi ir plėtrą“ bei 1.2.1. veiksmu „Naujų profesinių specialybių, darbinių įgūdžių suteikimas“, 1.2.2. veiksmu „Biržų miesto gyventojų verslumo skatinimas, naujo verslo kūrimui bei plėtrai reikalingų gebėjimų ir priemonių suteikimas“ ir 1.2.3. veiksmu „Socialinio verslo kūrimas ir plėtra Biržų mieste“ siekiama paskatinti Biržų miesto gyventojų verslumą, įsidarbinamumą, taip sudarant palankias sąlygas verslo kūrimui bei plėtrai, gyventojų integracijai į darbo rinką.

Strategija taip pat tiesiogiai prisideda prie 2.2. tikslo „Užtikrinti socialinę saugumą bei saugią aplinką savivaldybės gyventojams ir svečiams“ 2.2.1 uždavinio „Pagerinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, padidinti jų aprėptį“, 2.2.2 uždavinio „Paskatinti socialinę integraciją“, nes Strategijos tikslo „Didinti socialinę ir ekonominę įtrauktį Biržų mieste“ 1.1. uždavinio „Skatinti socialinę integraciją, užtikrinant gyventojų poreikius atitinkančių socialinių ir kitų susijusių paslaugų teikimą Biržų miesto gyventojams“ 1.1.1 veiksmu „Teikti bendrąsias, specialiąsias ir kitas socialines ir sociokultūrines paslaugas, atitinkančias Biržų miesto gyventojų poreikius“ ir 1.1.2. veiksmu „Įvairių sociokultūrinių paslaugų teikimo užtikrinimas Biržų miesto gyventojams ir atvykusiems /grįžusiems gyventi į Biržus, kitataučiams, karo pabėgėliams ir kt., atsižvelgiant į jų poreikius“ socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams numatoma teikti bendrąsias ir specialiąsias socialines, sociokultūrines paslaugas, kurios didins socialinę įtrauktį į bendruomenę ir gerins tokių asmenų socialinę padėtį.

Strategijos novatoriškumas. BMVVG strateginis plėtros dokumentas, orientuotas į socialinės įtraukties didinimą, nedarbo mažinimą, verslo ir socialinio verslo kūrimo ir plėtros skatinimą, sutelkiant vietos bendruomenės, nevyriausybinių organizacijų, verslo ir vietos valdžios ryšius. Strategijos rengimo eigoje susiformavo naujas požiūris, kad tai reali galimybė, apjungiant įvairių sektorių ir vietos partnerių pajėgas, patiems spręsti susidariusias aktualias problemas nuolat keičiantis informacija, tobulinant paslaugas ir teikiant naujas, kūrybiškai pritaikant savo ir kitų miestų, su kuriais partneriauta 2017-2022 m., gerąją patirtį ir inovacijas.

Įgyvendinant Strategiją, socialinės įtraukties didinimas vyks ne per socialines išmokas, o per socialines integracijos veiklas, užimtumo veiklas, taip siekiant tvaresnių ir ilgalaikių rezultatų. Tai yra naujo požiūrio vystymas Lietuvos lygmenyje, todėl tam bus pasitelkiama ir užsienio partnerių patirtis, nes turime užmezgę kontaktus su Čekijos, Švedijos, Portugalijos, Italijos, Nyderlandų vietos veiklos grupėmis, vadovausimės „Handbook of Territorial and Local Development Strategies“ (Teritorinių ir vietos plėtros strategijų vadovas) rekomendacijomis. Taip pat planuojame naudotis Europos miestų iniciatyvos galimybėmis (www.urban-initiative.eu).

Strategijos įgyvendinimo metu numatoma į veiklas įtraukti Ukrainos karo pabėgėlius (asmenis, kuriems taikoma laikinoji apsauga Lietuvoje nuo 2022-03-04; asmenis, turinčius Migracijos departamento išduotą registracijos pažymą; asmenis, kuriems išduotas leidimas gyventi Lietuvoje) (toliau – karo pabėgėliai), skatinant jų integraciją į vietos bendruomenę, tai yra nauja Biržų rajono savivaldybės lygmenyje.

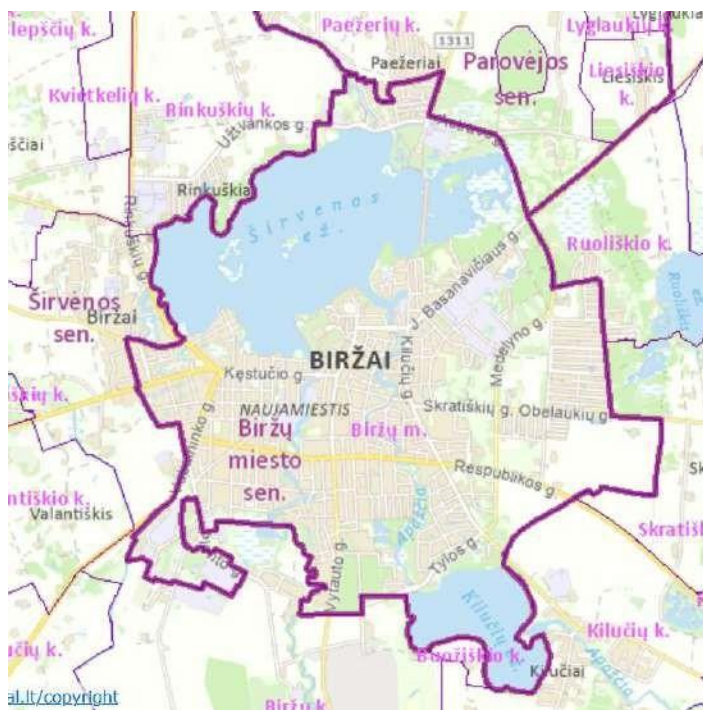
BMVVG nariai svarstė dėl Strategijos, didelės apimties ilgalaikio projekto pavadinimo, kuris būtų neformalus ir suprantamesnis Strategijos vykdytojams (BMVVG nariams ir organizacijoms, įgyvendinsiančioms projektus) ir vietos bendruomenei, nes terminas „miesto plėtros“ ankstesniame laikotarpyje klaidino gyventojus ir šį terminą siedavo su viešosios miesto infrastruktūros gerinimu. Pasiūlymai buvo "Galimybių smegduobė", "Smegduobių versmės", "Šiaurinis vėjas", "Biržų verpetas", "Biržų kūryba", "Šiaurinė žvaigždė". Po diskusijų pasirinktas papildomas strategijos pavadinimas "Biržų kūryba", kuris labiausiai atspindi siekiamą Biržų miesto gyventojų įtraukties didinimą ir ekonominę aktyvinimą.

1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

1.1. TERITORIJA

Vietos plėtros įgyvendinimo teritorija - Biržų miesto teritorija. Biržai – Šiaurės Lietuvoje prie Širvėnos ežero įsikūręs miestas, rajono savivaldybės centras. Miestas 66 km nutolęs į šiaurę nuo Panevėžio, esantis netoli Latvijos sienos. Per miestą į Širvėnos ežerą teka upės Agluona ir Apaščia. Miesto dalis, esanti į vakarus nuo Agluonos, vadinama Naujamiesčiu, dalis tarp Apaščios ir Agluonos – Senamiesčiu, o Širvėnos šiaurinis krantas – Astravas. Iš Biržų veda keliai į Pasvalį, Rokiškį, Kupiškį ir Rygą.

Remiantis Lietuvos Respublikos žemės fondo 2022 m. sausio 1 d. duomenimis, bendras Biržų miesto plotas sudarė 1 555,13 ha, iš kurių žemės ūkio naudmenos sudarė 223,15 ha (14,35%), miškai (miško žemė) - 53,84 ha (3,46%), keliai - 81,41 ha, užstatyta teritorija - 561,22 ha (36,09%), vandenys - 430,75 ha (27,70%), kita žemė - 207,76 ha (13,17%)¹.

1 pav. Biržų miesto ribos ir Biržų miesto plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija

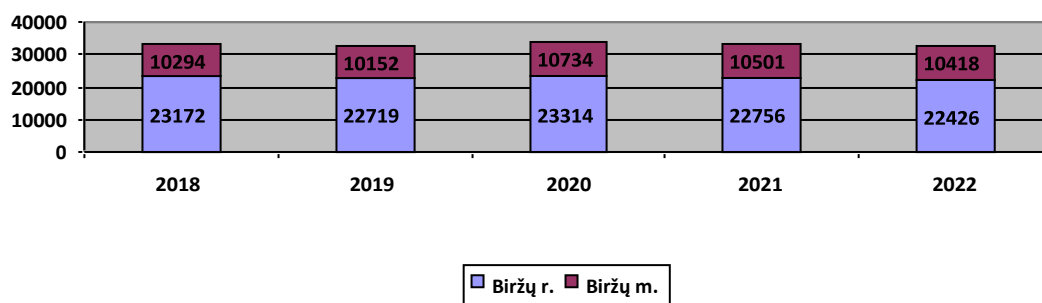
Šaltinis: sudaryta strategijos rengėjų naudojant Geoportal.lt platformą

Biržų miesto teritoriją administruoja ir prižiūri Biržų miesto seniūnija. Biržų miesto seniūnijoje iš seniūnijos aptarnaujamos teritorijos gyvenamųjų vietovių ar jų dalių yra sudaromos seniūnaitijos. Kaip ir visoje Lietuvoje, 2009 m. Biržuose buvo įsteigta 10 seniūnaitijų: Agaro, Aušros, Gimnazijos, J. Basanavičiaus, Jovaro, Kęstučio, Laisvės, Rotušės, Upės, Žemaitės. Seniūnaitijų gyventojai teisės aktų nustatyta tvarka renka gyvenamosios vietovės bendruomenės atstovus – seniūnaičius, kurie yra vietos seniūnijų atstovai bendraujant su seniūnų ir kitais valdžios atstovais, padeda spręsti vietos gyventojų problemas ir iššūkius.

¹ <file:///C:/Users/Magnum2/Downloads/20220101Zemesfondas-1.pdf>

1.2. GYVENTOJAI

Strategijoje analizuojami 2018-2022 m. laikotarpio statistiniai duomenys. Remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2022 m. pabaigoje Biržų mieste gyveno 10 418 nuolatiniai gyventojai, o tai sudarė 46,45% visų Biržų rajono gyventojų. **2022 m. duomenis lyginant subaziniais 2018 m., Biržų miesto gyventojų skaičius padidėjo 124 gyventojais (1,2%)** (žr. 2 pav.), ^{2,3}. Biržų miesto gyventojų kitimo duomenis lyginant su kitų Panevėžio apskrities savivaldybių miestų duomenimis matyti, jog gyventojų skaičius, kaip ir Biržų mieste didėjo: Panevėžyje (0,29%), Kupiškėje (1,90%). Tuo tarpu Pasvalyje gyventojų skaičius sumažėjo 0,90 %, o Rokiškyje 3,93%⁴.

2 pav. Nuolatinių gyventojų skaičiaus kitimas 2018-2022 m. Biržų mieste

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Analizuojant Biržų miesto gyventojų skaičiaus kitimo dinamiką matyti, jog Biržų mieste didžiausias gyventojų skaičius augimas buvo fiksuotas 2020 m. (4,27%). Tam iš dalies įtakos turėjo 2019 m. prasidėjusi COVID-19 pandemija, dėl kurios įtakos į Biržų miestą (kaip ir į kitus Lietuvos miestus ir rajonus) grįžo iki tol užsienyje ar kituose Lietuvos rajonuose gyvenę asmenys. Kaip matyti iš 2 pav. duomenų, nuo 2020 m. nuolatinių gyventojų skaičius ėmė mažėti. 2020-2022 m. laikotarpiu gyventojų skaičius sumažėjo 316 gyventojų arba 2,94%. Tokiam gyventojų skaičiaus mažėjimui iš dalies įtaką padarė pasibaigusi COVID-19 pandemija, kuri vėl sudarė galimybes gyventojams keliauti po Lietuvą ir pasaulį.

Daugelis šalyje vyraujančių socialinių problemų aktualios ir Biržų mieste: nedarbas, skurdas, socialinė atskirtis, senstanti visuomenė, mažėjantis gimstamumas ir t.t. Dėl šių reiškinių pasekmių dalis mieste gyvenančių asmenų susiduria su sunkumais, nulemiančiais didėjančią socialinę atskirtį bendruomenėje, todėl siekiant subalansuotos, teigiamus socialinius ir ekonominius pokyčius visuomenėje kuriančios Biržų miesto plėtros, pasirinktos šios **tikslinės Biržų miesto gyventojų grupės**, į kurias bus orientuota vietos plėtros strategija:

- ❖ socialiai pažeidžiami ir kiti socialinę riziką ar atskirtį patiriantys asmenys;
 - jaunimas;
 - asmenys su negalia;
 - senyvo amžiaus asmenys;
 - šeimos, auginančios vaikus;
- ❖ kiti socialiai pažeidžiami ir socialinę riziką ar atskirtį patiriantys asmenys;
 - asmenys, persikėlę gyventi į Biržus dėl karo veiksmų jų šalyje;
 - reemigrantai (grįžę/atvykę gyventi į Biržus);
- ❖ bedarbiai, ekonomiškai neaktyvūs darbingi asmenys;
- ❖ norintys pradėti verslą asmenys;
- ❖ jauno verslo atstovai;
- ❖ socialinio verslo kūrėjai ir vystytojai.

Tikslinės grupės pasirinktos atsižvelgiant į Biržų miesto plėtros strategijos 2016-2020 m.

² <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=0c70f641-5686-4f63-a7d4-573d141db9c4>

³ <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=3bee8328-657a-463c-95d1-3e4748c8b51d>
⁴ <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=9b0330f4-f3ab-4c3c-b7b5-caad391fc0aa>

praktiką, gyventojų apklausos rezultatus, konsultacinių renginių su miesto bendruomene metu surinktą informaciją.

Igyvendinant Strategijos 1.1. uždavinį „Skatinti socialinę integraciją, užtikrinant gyventojų poreikius atitinkančių socialinių ir kitų susijusių paslaugų teikimą Biržų miesto gyventojams“ bus siekiama įtraukti 400 asmenų ir 1.2. uždavinį „Vykdyti veiklas, skirtas Biržų miesto gyventojų darbinį ir verslumo įgūdžių ugdymui, skatinant jaunų verslo subjektų kūrimąsi ir plėtrą“ – 62 asmenis.

Tikslinės grupės ir planuojamų į projektus įtraukti gyventojų kiekiai pasirinkti atsižvelgiant į vykdytos gyventojų apklausos duomenis, konsultacinių susitikimų ir renginių metu surinktą informaciją, žemiau pateikiamą statistinę informaciją, įgyvendintos Biržų miesto vietos plėtros strategijos 2016-2020 m. praktiką.

Atsižvelgiant į įvairių tikslinių grupių poreikius, kurie surinkti gyventojų apklausos bei konsultacinių susitikimų ir renginių metu, strategijos tikslas, uždaviniai ir veiksmai suformuluoti taip, jog juos įgyvendinant projektų dalyviai gautų maksimalią naudą, kuri padėtų geriau integruotis į visuomeninį gyvenimą, sustiprintų jų socialinius gebėjimus ir ryšius, padėtų sukurti tvarią ir ilgalaikę integraciją į darbo rinką.

2. TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

2.1. POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ

2.1.1. DEMOGRAFINĖ APLINKA

Rengiant teritorijos analizę naudoti 2018–2022 m. Valstybės duomenų agentūros, Biržų rajono savivaldybės administracijos, Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir kitų oficialių šaltinių duomenys. Siekiant atspindėti Biržų miesto socialinius, demografinius ir ekonominius pokyčius, buvo atlikti išvestinių duomenų skaičiavimai, taikant proporcinį skaičiavimo metodą.⁵

Remiantis išvestiniais 1 lentelės duomenimis, analizuojamu 2018-2022 m. laikotarpiu Biržų miesto gyventojų skaičius daugiausiai augo tarp 30-34 m. amžiaus gyventojų. Jų skaičius 2022 m. lyginant su baziniais 2018 m. padidėjo daugiau nei 94,39% Taip pat šiuo laikotarpiu 47,52% didėjo 35-39 m. amžiaus gyventojų skaičius. **[A3]** Didžiausias mažėjimas tuo pačiu laikotarpiu buvo fiksuotas tarp 40-44 m. amžiaus grupės gyventojų (20,36%).

	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	56-59	60-64	65-69	70-74	75 ir vyresni
2018	396	396	436	528	673	574	285	322	555	834	850	868	820	681	541	1535
2019	395	378	437	511	633	602	297	313	464	802	863	851	825	693	575	1513
2020	327	358	426	519	584	602	533	426	507	866	909	915	868	766	623	1505
2021	325	376	404	486	576	550	543	429	470	783	909	892	909	745	646	1458
2022	326	383	394	481	546	527	554	475	442	709	909	895	923	758	662	1434
	-17,68	-3,28	-9,63	-8,90	-18,87	-8,19	94,39	47,52	-20,36	-14,99	6,-94	3,11	12,56	11,31	22,37	-6,58

1 lentelė. Gyventojų skaičiaus kitimas Biržų m. 2018-2022 m⁶.

Šaltinis. Valstybės duomenų agentūra

30-39 m. gyventojų grupė - dažniausiai jau yra sukūrusi šeimas, auginanti vaikus, todėl būtina

⁵ Išvestinių duomenų skaičiavimo metodas buvo taikomas duomenims, kurių oficialūs šaltiniai nepateikia Biržų miesto teritorijos apimtimi. Strategijos tekste išvestiniai duomenys žymimi žvaigždute (*).

⁶ <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=88badf2b-4acc-4085-8fab-40af5a50e05d>

sudaryti palankias sociokultūrinės ir socioekonominės sąlygas ne tik jiems, bet ir jų šeimoms, vaikams. Palankių sąlygų sudarymas leistų į Biržus pritraukti gyventi vis didesnę žmonių skaičių. Tai leistų padidinti bendrą gyventojų skaičių, vaikų skaičių, mokyklose besimokančių moksleivių skaičių, naujų verslų ir darbo vietų kūrimąsi, surenkamų mokesčių skaičių ir kt.

Kita demografinių duomenų analizės dalis atskleidė pensinio amžiaus žmonių grupės didėjimą, kuris buvo žymiai mažesnis nei darbingo amžiaus žmonių grupėje. Vis aktualesne tampa socialinių paslaugų plėtra, kadangi dabar esamų nepakanka. [B2]

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Gimusieji	182	176	180	171	118
Gimusieji Biržų m.*	81	79	83	79	55
Mirusieji	457	416	488	522	486
Mirusieji Biržų m.*	203	186	225	241	226
Skirtumas	-275	-240	-308	-351	-368
Skirtumas Biržų m.*	-122	-107	-142	-162	-171

2 lentelė. Gimusiųjų ir mirusiųjų kaita Biržų r. savivaldybėje 2018-2022 m.^{7,8}

Šaltinis. Valstybės duomenų agentūros duomenys

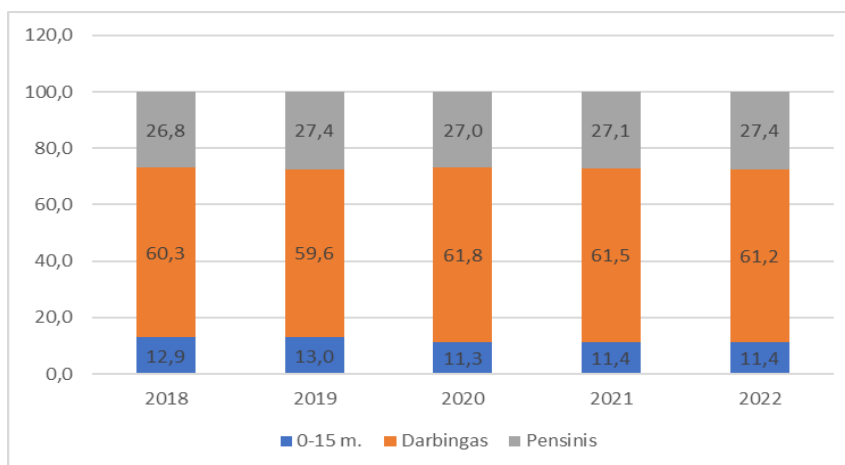
Mažėjantis gimstamumas ir augantis mirtingumas neužtikrina natūralios kartų kaitos, todėl gyventojų skaičius mažėja. Didžiausias skirtumas tarp gimusiųjų bei mirusiųjų buvo 2022 m. (žr. 2 lentelę).

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Demografinis senatvės koeficientas/asmenys	201	207	218	215	217
Demografinis senatvės koeficientas/asmenys (Biržų m.)*	89	92	100	99	101

3 lentelė. Demografinio senatvės koeficiento kaita 2018-2022 m.⁹

Šaltinis. Valstybės duomenų agentūros duomenys

3 lentelėje matomas savivaldybės gyventojų senėjimas per demografinės senatvės koeficientą t.y. pagyvenusių (65 m. ir vyresnių) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus. **Vis labiau senstantys gyventojai rodo, jog keičiasi visuomenės sudėtis: mažėja vaikų, daugėja pensinio amžiaus žmonių, todėl sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų organizavimas ir teikimas senyvo amžiaus asmenims išlieka itin svarbus.**[B2][D3]

3 pav. Gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes, proc. (Biržų m.)

⁷ <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=036d1154-b14a-42ab-8dcb-e928ec71b4d6>

⁸ <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=b849e225-6fc9-4a60-8799-1e6ce89a2fa2>

⁹ <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=f9f8bc0a-69bd-4284-980e-520d2d1ba06e>

2022 m. pradžioje vaikai (0-15 m.) sudarė tik 11,4% visų Biržų miesto gyventojų (žr. 3 pav.) ir lyginant su baziniais 2018 m. šis rodiklis sumažėjo 10,88%. Remiantis 3 pav. duomenimis, 2018- 2022 m. laikotarpiu darbingo amžiaus gyventojų skaičius Biržų mieste padidėjo 2,77%

Šiuos duomenis lyginant su Panevėžio apskrities savivaldybių to paties laikotarpio duomenimis matyti, jog vaikų skaičiaus dalis nuo bendro gyventojų skaičiaus Biržų r. mažėjo lėčiausiai (Biržų r. – 7,14%, Kupiškio r. – 10,64%), išskyrus Panevėžio apskritį (-6,94%). Visuose Panevėžio apskrities rajonuose darbingo amžiaus žmonių grupės dalis lyginant su bendru gyventojų skaičiumi rajonuose didėjo: Biržų r. – 2,09%, Kupiškio r. – 4,70%, Pasvalio r. – 4,18%, Rokiškio r. – 4,71%, Panevėžio apskr. – 2,86%. Pensinio amžiaus žmonių dalis Biržų r. mažėjo lėčiausiai iš visų Panevėžio apskrities savivaldybių (-1,19%) ir buvo mažesnis nei Panevėžio apskrityje (-2,82%). Sparčiausiai pensinio amžiaus žmonių dalis mažėjo Rokiškio r. -5,71%, Pasvalio r. – 5,34%, Kupiškio r. – 4,88%).

Analizuojant Valstybės duomenų agentūros pateikiamus neto migracijos duomenis, iš 4 lentelės matyti, jog 2022 m. tiek Lietuvoje, tiek Panevėžio apskrityje neto migracijos skaičius buvo teigiamas.

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Lietuvos Respublika	-3292	10 794	19 993	19 653	72 097
Panevėžio apskritis	-2 437	-1 808	-898	-744	987
Biržų r.	-331	-213	-106	-207	29
Biržų m.*	-147	-95	-49	-96	13
Kupiškio r	-162	-203	-59	64	-16
Panevėžio m.	-1100	-844	-531	-578	664
Panevėžio r.	-85	84	130	290	433
Pasvalio r.	-374	-339	-200	-145	-84
Rokiškio r.	-387	-339	-200	-145	-84

4 lentelė. Neto migracija 2018-2022 m.¹⁰
Šaltinis. Valstybės duomenų agentūros duomenys

Panevėžio r. ir Biržų r. imigracijos atvykstančių (imigrantų) skaičius buvo didesnis nei išvykstančių (emigrantų). Likusiose Panevėžio apskrities savivaldybėse išvykstančiųjų skaičius buvo didesnis nei atvykstančių. 2018-2022 m. laikotarpiu tiek Biržų mieste, tiek rajone neto migracija mažėjo ir per visą analizuojamą laikotarpį rodiklio duomenys buvo teigiami. Demografinius pokyčius patvirtina ir neto migracijos duomenys, rodantys, jog į Biržų miestą gyventi atvyko šiek tiek daugiau žmonių nei išvyko.

Remiantis Biržų rajono savivaldybės duomenimis, 2022 m. į Biržus atvyko daugiau nei 200 karo pabėgėlių iš Ukrainos, tačiau nusistovėjęs nuolat gyvenančių skaičius – 165 m., iš jų apie 80% gyvena Biržų mieste. Visos paslaugos, atsižvelgiant į turimą statusą, yra teikiamos, tačiau integracijai į miesto bendruomenę jiems reikalingos sociokultūrinės paslaugos (pvz. sveikatingumo, išvykų ir pan.), kurių dažniausiai dėl mažų pajamų negali įsigyti. [B2]

Apibendrinant 2018-2022 m. demografinės situacijos duomenis, pastebima:

- *didėja vyresnio amžiaus asmenų ir mažėja vaikų bei jaunimo, o tai siejasi su didėjančiomis socialinėmis problemomis, kurių sprendimui reikia vis daugiau finansinių ir žmogiškųjų išteklių bei papildomų paslaugų šių amžiaus grupių asmenims [B2];*
- *gyventojų skaičius daugiausiai augo tarp 30-39 m. amžiaus gyventojų, kurie turi potencialą kurti verslus ar užimti aukštesnės kvalifikacijos reikalaujančias darbo vietas [A3];*
- *atvykstančių/grižtančių gyventi į Biržus asmenų daugėja, todėl būtina sudaryti sąlygas, kad jie greičiau įsitvirtintų ir liktų [B2].*

¹⁰ <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=0b49b500-7657-4007-9a72-df8dd5cb3b4a>

2.1.2. SOCIALINĖ IR GYVENAMOJI APLINKA

Užimtumas ir darbo rinka. Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2022 m. pabaigoje Biržų r. savivaldybėje bedarbių ir darbingo amžiaus žmonių santykis (10,8%) buvo aukštesnis nei daugelyje Panevėžio apskrities savivaldybių. Siekiant spręsti darbo vietų trūkumo problemą, būtina skatinti verslų steigimą ir plėtrą bei ugdyti gyventojų verslumo lygį ir taip pat didinti įsidarbinimo galimybes.

Remiantis Užimtumo tarnybos duomenimis, analizuojamu 2018-2022 m. laikotarpiu nedarbo lygis Biržų r. sumažėjo 4,63%, ir siekė 10,3%. **Lyginant su kitomis Panevėžio apskrities savivaldybėmis, 2022 m. Biržų r. nedarbo lygis išliko didesnis nei kitose apskrities savivaldybėse, išskyrus Rokiškio r., kur nedarbo lygis siekė 12,1%. [B1]** Pažymėtina, jog nedarbo lygis mažėjo visose savivaldybėse išskyrus Panevėžio m. savivaldybę, kur nedarbo lygis padidėjo 18,06%, iki 8,5%. Analizuojamu laikotarpiu galima išskirti 2020 m., kuomet visose savivaldybėse buvo fiksuotas stipriai padidėjęs nedarbo lygis. Galima daryti prielaidą, jog tam didelę įtaką padarė COVID-19 pandemija, apribojusi verslų veiklą, dėl ko nemaža dalis darbuotojų neteko darbo arba negalėjo vykdyti veiklos. (žr. 5 lentelė)

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis 2018 m. lyginant su 2022 m., %
Panevėžio apskritis	9,4	9,1	14,1	14,2	9,3	-1,06
Biržų r.	10,8	10,6	15,4	15,7	10,3	-4,63
Kupiškio r.	12,9	10,1	13,3	13,7	9,4	-27,13
Panevėžio m.	7,2	7,3	12,7	13,0	8,5	18,06
Panevėžio r.	8,5	8,5	13,0	13,8	8,4	-1,18
Pasvalio r.	11,4	10,0	15,5	14,7	9,8	-14,03
Rokiškio r.	12,5	12,0	17,7	17,5	12,1	-3,20

5 lentelė. Bendras registruotas nedarbas, proc. 2018-2022 m¹¹.

Šaltinis. Užimtumo tarnybos duomenys

Analizuojant duomenis skaitine išraiška, 2022 m. Biržų rajone buvo registruoti 1398 bedarbiai, t. y. 7,60% mažiau bedarbių nei 2018 m. (1513 bedarbių). Kadangi miesto gyventojai (2022 m.) sudaro 46,45% rajono gyventojų, tai proporcingai bedarbių skaičius Biržų mieste sudaro 649. Tarp visų Panevėžio apskrities savivaldybių, bedarbių skaičius labiausiai mažėjo Kupiškio r. savivaldybėje (30,52%) ir Pasvalio r. (17,76%). Bedarbių skaičiaus augimas analizuojam laikotarpiu buvo fiksuotas tik Panevėžio m. savivaldybėje, kur bedarbių skaičius 2018 m. lyginant su 2022 m. išaugo 13,1% ir siekė 4. (žr. 6 lentelė).

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis 2018 m. lyginant su 2022 m.
Panevėžio apskritis	12521	11809	17857	17864	12032	-3,91
Biržų r.	1513	1440	2054	2064	1398	-7,60
Biržų m.*	672	643	946	953	649	-3,42
Kupiškio r.	1327	1012	1294	1307	922	-30,52
Panevėžio m.	3894	3846	6562	6605	4416	13,41
Panevėžio r.	1905	1876	2849	3016	1863	-2,20
Pasvalio r.	1654	1542	2129	1983	1360	-17,76
Rokiškio r.	2228	2083	2969	2888	2073	-6,97

6 lentelė. Registruotų bedarbių skaičius 2018-2022 m¹².

¹¹ https://public.tableau.com/shared/YWQRHKHBF?:display_count=v&origin=viz_share_link&embed=y

Biržų miesto gyventojų apklausos metu 73,4% dalyvių nurodė naujų profesinių įgūdžių, gebėjimams reikalingų paslaugų ir pagalbos įdarbinant trūkumą. [B1]

Analizuojant jaunimo nedarbo rodiklius Panevėžio apskrityje pastebimas jaunimo (16- 29 m.) nedarbo skaičiaus augimas. Bendroje statistikoje išskirtinai didelis jaunimo nedarbas buvo 2020 m. Tam daug įtakos turėjo prasidėjusi COVID-19 pandemija. 2022 m. jaunimo nedarbas Biržų r. buvo vienas didesnių tarp visų Panevėžio apskrities savivaldybių ir siekė 5,9% (didesnis buvo tik Panevėžio m. – 7,8% ir Rokiškio r. – 6,5%). (žr. 7 lentelė). Užimtumo tarnybos duomenimis, 2022 m. pradžioje Biržų r. Užimtumo tarnyboje buvo registruoti 274 asmenys (16-29 m.) neturintys ir ieškantys darbo. [B1]

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Panevėžio apskritis	5,3	5,5	11,0	10,3	6,5
Biržų r.	5,9	6,3	10,7	10,0	5,9
Kupiškio r.	6,5	4,4	6,9	6,5	4,6
Panevėžio m.	5,3	5,9	12,6	12,2	7,8
Panevėžio r.	4,4	4,9	9,9	9,8	5,9
Pasvalio r.	4,4	4,6	10,0	8,2	5,2
Rokiškio r.	6,0	5,9	11,7	9,8	6,5

7 lentelė. 16-29 m. jaunimo nedarbas, proc. 2018-2022 m¹³.

Šaltinis. Užimtumo tarnybos duomenys

Apibendrinant analizuojamo laikotarpio situaciją matyti:

- didžiausias bedarbystės procentas ir daugiausia asmenų registruotų Užimtumo tarnyboje buvo 2020-2021 m. per COVID-19 pandemijos laikotarpį [B1];
- Biržų miesto gyventojų apklausos metu 73,4% dalyvių nurodė naujų profesinių įgūdžių, gebėjimams reikalingų paslaugų ir pagalbos įdarbinant trūkumą [B1];
- nors ir stebimas bedarbių skaičiaus mažėjimas, tačiau daugėja nedirbančio jaunimo ir galimai darbdaviai susiduria kvalifikuotos darbo jėgos trūkumu [B1].

Analizuojant negalią turinčių Biržų r. gyventojų duomenis pagal amžiaus grupes matyti, jog 2018-2022 m. laikotarpiu mažėjo negalią turinčių vaikų (iki 15 m) ir pensinio amžiaus žmonių skaičius. Atitinkamai 8,59% ir 14,74%. Labiausiai mažėjo lengvą negalią turinčių vaikų skaičius (45,71%), tačiau 36,36% didėjo sunkią negalią turinčių vaikų skaičius. Vaikų su negalia dalis 2018 m. sudarė 4,39%, o 2022 m. – 4,47%. Darbingo amžiaus gyventojų su negalia dalis 2018 m. sudarė 10%, o 2022 m. - 10,49%. Pensinio amžiaus gyventojų su negalia dalis 2018 m. sudarė 11,90%, o 2022 m. - 11,17%. Darbingo amžiaus gyventojų turinčių negalią skaičius atitinkamu laikotarpiu didėjo 5,27%. (žr. 8 lentelė). [B2]

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2018 m. pokytis lyginant su 2022 m., proc.
Vaikai iki 15 m. (su negalia):	128	116	120	110	117	-8,59
Vaikai iki 15 m. (su negalia) (Biržų m.):*	57	52	55	51	54	-5,26
Lengva negalia	35	24	26	24	19	-45,71
Lengva negalia (Biržų m.):*	16	11	12	11	9	-43,75
Vidutinė negalia	82	79	82	72	83	1,22
Vidutinė negalia (Biržų m.):*	36	35	38	33	39	8,33

¹² https://public.tableau.com/shared/XPS2543XB?:display_count=v&origin=viz_share_link&embed=y

¹³ https://public.tableau.com/shared/QP9GWC9BM?:display_count=y&origin=viz_share_link&embed=y

m.)*						
Sunki negalia	11	13	12	14	15	36,36
Sunki negalia (Biržų m.)*	5	6	6	6	7	40,00
Darbingo amžiaus gyventojai su negalia	1384	1488	1475	1439	1457	5,27
Darbingo amžiaus gyventojai su negalia (Biržų m.)*	615	665	679	664	677	10,08
Pensinio amžiaus gyventojai su negalia	794	677	668	652	677	-14,74
Pensinio amžiaus gyventojai su negalia (Biržų m.)*	353	302	308	301	314	-11,05
Dirbantys neįgalieji	324	319	302	306	321	-0,93
Dirbantys neįgalieji (Biržų m.)*	144	143	139	141	149	3,47

8 lentelė. Biržų r. gyvenančių negalią turinčių asmenų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2018-2022 m.

Šaltinis. Sudaryta remiantis <https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/socialine-integracija/neigaliuju-socialine-integracija/statistika-2>

Negalia - tai daugialypis veiksnys, įtakojančias poreikį socialinėms paslaugoms. Vienas iš socialinių paslaugų tikslų – asmens (šėimos) socialinių ryšių su visuomene palaikymas, socialinės atskirties įveikimas nepaisant turimos negalios. Įgyvendinant neįgaliųjų socialinės integracijos tikslus, siekiama suteikti reikalingas socialines paslaugas neįgaliesiems ir jų šeimoms, užtikrinti lygias galimybes jiems dalyvauti visose gyvenimo srityse. **Didėjantis vaikų su sunkia negalia ir darbingo amžiaus asmenų su negalia skaičius sąlygos sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų poreikio didėjimą.[D3]**

Socialinė apsauga. Pagrindiniais veiksniais sąlygojančiais gyventojų socialinių paslaugų poreikius galime laikyti: socialinių įgūdžių stoką, negalią, senatvę. Asmenys, negebantys susirasti ar išlaikyti darbą ir taip užtikrinti sau ar savo šeimai pajamų šaltinio, yra ilgalaikiai socialinių paslaugų gavėjai. Šio veiksnio rezultatas – saugiai ir sveikai negebanti funkcionuoti šeima, kurioje kraštutiniiais atvejais išlieka rizika tėvams netekti vaikų globos.

Remiantis Biržų rajono savivaldybės 2023 m. socialinių paslaugų plano¹⁴ duomenimis, socialinės paslaugos Biržų r. yra pakankamai gerai išvystytos, tačiau visuomenės senėjimas įtakoja tokią socialinių paslaugų senyvo amžiaus asmenims paklausą kaip socialinės paslaugos namuose, stacionari socialinė globa. Socialinę riziką patiriančiose šeimose vyrauja tokios problemos, kaip piktnaudžiavimas alkoholiu, ilgalaikis nedarbas, finansiniai nepritekliai, nestabilūs santykiai šeimoje, naudojama fizinė ir psichologinė prievarta tarp partnerių ir prieš vaikus, tad tampa aktualu užtikrinti šių tikslinių grupių asmenų problemų sprendimą, teikiant jų poreikius atitinkančias socialines ir sociokultūrines paslaugas.

Apžvelgus 9 lentelėje pateikiama šeimų, patiriančių socialinę riziką, skaičiaus kitimą 2018- 2022 m. išryškėja šeimų skaičiaus didėjimas, kurioms yra inicijuojama atvejo vadyba.

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
1.	Šėimos, patiriančios socialinę riziką	129	112	102	125	136
2.	Šėimos, patiriančios socialinę riziką Biržų m.*	60	52	47	58	63
3.	Vaikų skaičius šeimose, patiriančiose socialinę riziką	248	219	204	254	239
4.	Vaikų skaičius šeimose, patiriančiose socialinę riziką Biržų m.*	114	102	95	118	111

9 lentelė. Šeimų, patiriančių socialinę riziką, skaičiaus kaita

¹⁴ <https://www.birzai.lt/veiklos-sritys/socialines-paslaugos/socialiniu-paslaugu-planas/103>

10 lentelėje pateikiamas socialinės pašalpos gavėjų skaičius. 2018-2022 m. socialinės pašalpos gavėjų skaičius buvo gana stabilus, išskyrus 2020 m. – tuo metu Užimtumo tarnyba mokėjo nedarbo išmokas, todėl šių išmokų gavėjams socialinė pašalpa nebeprisilaikė ir nebuvo skiriama.

Metai	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Socialinės pašalpos gavėjų skaičius	2136	2009	1198	2056	2147
Socialinės pašalpos gavėjų skaičius Biržų m.*	949	898	552	949	997

10 lentelė. Socialinės pašalpos gavėjų skaičius Biržų r. savivaldybėje

Šaltinis. Biržų r. savivaldybės Socialinės paramos skyriaus informacija

Biržų rajono savivaldybės 2023 m. socialinių paslaugų plane nurodoma, kad savivaldybėje socialinių paslaugų infrastruktūra yra palaipsniui atnaujinama. Tai reiškia, kad Savivaldybės įstaigos yra pritaikytos teikti kokybiškas socialines paslaugas, užtikrinančias paslaugas gaunančių žmonių gerovę: pastatai atitinka higienos normas, saugumo ir technikos reikalavimus.

Remiantis Biržų miesto seniūnijos pateikta informacija, socialinių paslaugų spektras plečiasi. 2021-2022 m. miesto gyventojams buvo teiktos šios socialinės paslaugos:

- ilgalaikė globa socialinės globos institucijose,
- trumpalaikė socialinė globa institucijoje,
- dienos socialinė globa asmenų namuose,
- parengti dokumentai dėl asmeninio asistento paslaugų teikimo,
- asmeninio asistento paslauga;
- dienos socialinė globa institucijoje,
- pagalba į namus,
- parengti dokumentai dėl apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose.
- įvertintas poreikis dėl vaikų dienos socialinės priežiūros paslaugų Vaikų dienos centre.

Ištikus krizei dėl gyvenamosios vietos, į Biržų miesto seniūniją per metus vidutiniškai kreipiasi 2-3 asmenys ir socialinio darbo organizatorės problemą sprendžia neatidėliotinai.

Eil. nr.	Socialinės paskirties įstaigos Biržų mieste
1.	Viešojoji įstaiga Biržų rajono socialinių paslaugų centras
2.	Labdaros ir paramos fondo „Vilties šviesa“ Biržų vaikų ir paauglių dienos centras
3.	VšĮ „Vaiko užuovėja“ bendruomeniniai vaikų globos namai
4.	VšĮ Biržų parapijos Šv. Vincento Pauliečio globos namai
5.	Sigitos ir Klaus Winzierl šeimyna
6.	Biržų „Artrito“ klubas
7.	VšĮ „Pagalbos centras“
8.	Viešojoji įstaiga LASS šiaurės rytų centras
9.	Biržų bendruomeniniai šeimos namai
10.	Biržų miesto seniūnija
11.	Biržų rajono neįgaliųjų draugija

11 lentelė. Socialines paslaugas Biržų mieste teikiančios įstaigos, šeimos

Šaltinis. Biržų r. savivaldybės Socialinės paramos skyriaus informacija

Nors mieste veikia socialines paslaugas teikiančios savivaldybės įstaigos bei nevyriausybinių organizacijų, su sunkumais susidūrę gyventojai nesikreipia arba negauna tinkamos pagalbos. Pagal higienos instituto duomenis, Biržų mieste 51,7% išaugo priklausomybės ligomis sergančių asmenų skaičius, kuris 2018 m. sudarė 118* asm., o 2022 m. jau 179* asm.¹⁵ (informacija priede Nr.11).

¹⁵ informacija priede Nr.11

Tokių asmenų socialinė atskirtis yra kompleksinė, nes tiesiogiai apsunkina kartu ir kaimynystėje gyvenančių padėtį. [B2] Gyventojų apklausos metu buvo klausiama ar trūksta psichologinės pagalbos, konsultavimo ir savipagalbos grupių Biržų mieste. Tyrimo duomenys atskleidė, jog šių paslaugų trūksta net **80,8%** respondentų. [B3]

Savivaldybė beveik neperka paslaugų iš nevyriausybinų organizacijų (2020 m. pirktos mobilaus darbo su jaunuimu paslaugos už 7 999,58 Eur, 2021 m. už – 1 600,00 Eur; 2021 m. pirktos teisininko konsultacijos socialiai pažeidžiamiesiems asmenims už 3 740,00 Eur; 2022 m. – už 2 299,00 Eur.)

Biržų miesto gyventojams trūksta sociokultūrinių paslaugų, kurios leistų jiems ir jų šeimų nariams aktyviau įsitraukti į bendruomenės gyvenimą. Biržų miesto gyventojų apklausos metu 272 respondentai (59,4%) pažymėjo, kad socialinės atskirties didėjimas yra svarbi problema, o 216 respondentų (47,1%) pažymėjo, kad trūksta įvairių socialinių bei sociokultūrinių paslaugų negalią turintiems asmenims, jų šeimoms, o senyvo amžiaus asmenims - 35,8%. [B2]

Apibendrinant socialinės aplinkos situaciją pažymėtina, kad:

- 2018-2022 m. laikotarpiu *didėjo darbingo amžiaus gyventojų turinčių negalių skaičius ir socialines pašalpas gaunančių gyventojų skaičius* [B2];
- *Biržų mieste daugėja vaikų su sunkia negalia ir daugėja šeimų, patiriančių socialinę riziką* [B2];
- *ženkliai išaugęs priklausomybės ligomis sergančių skaičius* [B2]
- *miesto gyventojai socialinės atskirties didėjimą laiko svarbia problema* [B2].

Šios tendencijos rodo, kad auga socialinių paslaugų kiekybinis poreikis, o teikiamos paslaugos laiku nepasiekia gyventojų ir/arba jų kokybė nėra tinkama.

Neformalus švietimas ir kultūra. Biržų rajono savivaldybėje neformalaus vaikų švietimo paslaugas 2022 m. teikė penkiolika teikėjų: dešimt laisvųjų mokytojų, keturios nevyriausybines organizacijos ir viena savivaldybės įstaiga. Biržų mieste jau 13 metų veikia trečiojo amžiaus universitetas, kuriame vyresnio amžiaus gyventojams sudaromos galimybės įgyti žinių, bendrauti ir bendradarbiauti. Trečiojo amžiaus universitete Biržų gyventojai ugdomi sveikatinimo ir kraštotyros (etnokultūros, turizmo) fakultetuose. Tai vienintelė įstaiga, kuri rūpinasi suaugusiųjų neformaliuoju švietimu.

Biržų miesto gyventojų kultūriniu gyvenimu, kultūrinių paslaugų teikimu rūpinasi Biržų krašto muziejus „Sėla“, Biržų kultūros centras, Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio viešoji biblioteka. Įgyvendinant Biržų miesto plėtros strategiją 2016-2020 m. Biržų rajono savivaldybės J. Bielinio bibliotekos pagrindiniame pastate įrengta speciali erdvė vaikams, turintiems autizmo spektro sutrikimų. Po šios iniciatyvos atsirado rėmėjų, kurie papildė erdvę įranga, reikalinga interaktyvioms lavinamosioms veikloms. Biblioteka turi potencialą plėsti paslaugas, į veiklas įtraukti daugiau vaikų, jaunimo ir vyresnio amžiaus gyventojų, taip prisidedant prie gyventojų socialinės integracijos didinimo.

Biržų rajono savivaldybėje aktyvią sportinę veiklą vykdo 24 sporto klubai. Tai krepšinio, futbolo, motosporto, autosporto, dziudo, bokso, šaškių, šachmatų, jėgos trikovės, aviacijos, aktyvaus judėjimo klubai, kurie ne tik organizuoja įvairius renginius rajone, bet dalyvauja Lietuvos čempionatuose bei tarptautinėse varžybose. Veiklų įvairovė plati, tačiau ji neužtikrina Strategijos tikslinių grupių fizinio aktyvumo poreikių, nes socialinę atskirtį patiriantys asmenys turi mažesnes galimybes įsitraukti dėl ekonominių, negalios ir kitų priežasčių.

Nors Biržų miestas yra gausus įvairiomis kultūrinėmis ir sporto veiklomis, iniciatyvomis, tačiau neatliepia visų socialinių grupių, ypač patiriančių socialinę atskirtį dėl negalios, senyvo amžiaus žmonių poreikių. Biržų miesto gyventojų apklausos metu socialinių ir sociokultūrinių paslaugų negalią turintiems asmenims trūkumą nurodė 71,8% respondentų, transporto paslaugų (senyvo amžiaus, judėjimo sunkumų turintiems asmenims) trūkumą nurodė 74%, vaikų ir jaunimo užimtumo paslaugų trūkumą nurodė 69,7% respondentų. [B2]

Bendruomenės ir nevyriausybines organizacijos (NVO). Remiantis Biržų rajono

savivaldybės informacija, Biržų mieste veikia dvi gyventojų bendruomenės, dvi NVO – vaikų dienos centrai, dvi NVO dirbančios su šeimomis, aštuonios jaunimo ar su jaunimo dirbančios NVO, šešios su neįgaliaisiais dirbančios NVO ir šešiolika kultūros, neformalaus švietimo, užimtumo ir kitas veiklas vykdančių NVO. VšĮ „Pagalbos centras“, Labdaros ir paramos fondas „Vilties šviesa“ ir VšĮ šeimos centras „Kartu saldu“ turi ilgametę patirtį teikiant socialines, sociokultūrines paslaugas ir sėkmingai įgyvendino po keletą projektų įgyvendinant Biržų miesto plėtros strategiją 2016-2020 m. Organizacijos pabrėžia ilgalaikį poveikį projektų dalyviams, kadangi toliau dirba su socialinę atskirtį patiriančiais gyventojais. Strategijos rengimo konsultacinių susitikimų ir renginių metu organizacijos išreiškė poreikį tęsti veiklas, teikiant gyventojams maitinimo, prausimosi/skalbimosi, sveikatingumo, savipagalbos grupių organizavimo, sociokultūrines patyriminio mokymosi veiklas, nes projektams pasibaigus paslaugų poreikis išliko, gyventojai teiraujasi dėl paslaugų, todėl organizacijos ieško galimybių nors iš dalies veiklas tęsti. Minėtos organizacijos turi potencialą vystyti socialinio verslo veiklas, kadangi šiuo metu vykdo iš dalies ekonomines veiklas, o pelnas naudojamas socialinių paslaugų teikimo užtikrinimui, kai nepakanka savivaldybės ar valstybės skiriamų lėšų.

Biržų rajono savivaldybėje bendruomenių ir nevyriausybinių organizacijų plėtros politikos klausimus sprendžia bendruomeninių organizacijų taryba bei nevyriausybinių organizacijų taryba. Savivaldybė kasmet remia bendruomenių, NVO ir religinių bendruomenių veiklą, tačiau lėšų poreikis yra 2-3 kartus didesnis nei savivaldybė skiria iš biudžeto ar kasmet iš LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos gaunamos iš gyventojų pajamų mokesčio lėšos.

Kadangi Biržų mieste veikia aktyvios, socialinių ir sociokultūrinių paslaugų teikime gyventojams patirties turinčios nevyriausybines organizacijos, svarbu jas ir toliau aktyviai skatinti veikti bei suteikti visokeriopą pagalbą, siekiant sudaryti pilnavertiškas gyvenimo sąlygas gyventojams jiems įprastoje aplinkoje. [A2]

Jaunimo politika. Remiantis 2022 m. Jaunimo reikalų agentūros prie LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos savanorius priimančių organizacijų registro duomenimis¹⁶, Biržų r. veikė 12 akredituotų organizacijų (2021 m. veikė 11 organizacijų), galinčių priimti Jaunimo savanoriškos tarnybos (JST) savanorius ilgalaikiai savanorystei. Iš šių organizacijų 8 veikė Biržų mieste, tad jaunimui sudarytos palankios sąlygos savanoriauti įvairaus veiklos spektro organizacijose. [A1] 2022 m. Biržų r. savanoriavo 14 jaunuolių (2021 m. – 9, 2020 m. – 18, 2019 m. – 12). Lyginant su kitomis Panevėžio apskrities savivaldybėmis, 2022 m. Pasvalio mieste veikė 5, Kupiškio m. – 5, Rokiškio m. – 13 JST savanorius priimančių organizacijų. Biržų r. savivaldybė JST skatinimui skiria papildomą finansavimą, taip 2022 m. buvo sudarytos galimybės savanoriauti didesniajam jaunuolių skaičiui.

Atviro darbo su jaunimu principais paremtas veiklas Biržų mieste vykdo Biržų atviras jaunimo centras, veikiantis nuo 2019 m. lapkričio mėn. (toliau - AJC). Jame lankytojai gali: sportuoti, pasigaminti užkandžių, pažaisti biliardą, stalo tenisą, kompiuterinius žaidimus, žiūrėti filmus. Per 2022 m. AJC apsilankė 617 unikalių lankytojų (bendras lankytojų skaičius buvo 5406), 2021 m. unikalių lankytojų – 301, 2020 m. – 440. 2021-2022 m. įgyvendinant projektą „Įsitrauk“ Nr.08.6.1- ESFA-T-927-01-0019, vietoje planuotų 30 dalyvių, į veiklas buvo įtraukta 98 jaunuoliai. Tai rodo didelį potencialą įtraukti jaunimą į veiklas. [B2]

Įgyvendinant Biržų miesto plėtros strategiją 2016-2020 m. jaunimo klubas „Žalias!“ sėkmingai įgyvendino reemigrantų integracijai skirtą projektą, kuris padėjo atkurti socialinius ryšius ir įsitvirtinti Biržų mieste. Dauguma reemigrantų - jaunimas, kurie sukūrė verslus arba įsidarbino aukštos kvalifikacijos reikalaujančiose darbo vietose. Kituose jaunimui skirtuose projektuose taikyti inovatyvūs neformalaus patyriminio mokymo metodai, kai jaunuoliai skatinami domėtis, eksperimentuoti, su pagalba veikti naujoje aplinkoje ir tai daro ilgalaikį teigiamą poveikį socialinę atskirtį patiriantiems jaunuoliams ir motyvuoja juos mokytis bei įgyti praktikos pažangiausias technologijas taikančiose įmonėse. Tokio pobūdžio projektų tęstinumui yra didelis poreikis.

Pasinaudojant veikiančiomis jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis, jau įgyvendintų projektų patirtimi, būtina daugiau dėmesio skirti vietos jaunimo įtraukimui.

¹⁶ <https://jra.lt/jaunimui/suzinok-daugiau/savanoryste/jaunimo-savanoriska-tarnyba/organizaciju-paieska>

Pastaruosius penkerius metus formuojama valstybės politika dėl viešųjų paslaugų teikimo perdavimo nevyriausybinėms organizacijoms. LR Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 patvirtintame 2021-2030 m. nacionaliniame pažangos plane siekiama, kad savivaldybių viešųjų paslaugų, kurias teikia nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų, dalis sudarytų: 2025 m. – 15%, 2030 m. – 30%. **[C3]** Šių nuostatų įgyvendinimui vien tik savivaldybės biudžeto lėšų nevyriausybinių organizacijų teikiamų socialinių paslaugų finansavimui nepakanka, reikalingi papildomi finansiniai resursai organizacijų veiklų finansavimui.

Apibendrinant analizuotą situaciją matoma, kad:

- nors Biržų mieste yra teikiamos neformalaus švietimo, kultūros ir sporto paslaugos, visgi trūksta socialinių ir sociokultūrinių paslaugų negalių ir senyvo amžiaus asmenims, užimtumo paslaugų vaikams ir jaunimui [B2];

- Biržų mieste veikiančios nevyriausybinių organizacijų turi patirties socialinių ir sociokultūrinių paslaugų teikime [A2];

- jaunimas turi palankias sąlygas savanoriauti įvairaus veiklos spektro organizacijose [A1].

Kadangi Biržų rajono savivaldybė neturi galimybių finansuoti visų tiek socialinių, tiek ir kitų gyventojams teikiamų paslaugų, reikalingi papildomi resursai šių organizacijų veiklų finansavimui.

2.1.3. EKONOMINĖ APLINKA

Verslo situaciją savivaldybėje apibūdina įregistruotų ir veikiančių ūkio subjektų skaičius bei ūkio subjektų skaičius tenkantis 1 000-iai gyventojų. Valstybinės duomenų agentūros duomenimis, 2022 m. pab. Biržų r. buvo įregistruoti 1221 ūkio subjektai, tačiau veiklą vykdančios buvo tik 534 ūkio subjektai. Remiantis Valstybinės duomenų agentūros duomenimis, analizuojamu laikotarpiu Biržų r. savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų skaičius augo 10,1%, tai vienas lėčiausių augimo tempų tarp visų Panevėžio apskrities savivaldybių, mažesnis augimo tempas buvo tik Panevėžio m. savivaldybėje.

Administracinė teritorija / Metai	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis proc., lyginant 2022 m. ir 2018 m.
Lietuvos Respublika	105093	107444	108258	113516	122458	16,52
Panevėžio apskritis	6406	6485	6523	6680	7057	10,16
Biržų r. sav.	485	501	501	499	534	10,10
Kupiškio r. sav.	315	337	336	340	375	19,04
Panevėžio m. sav.	3548	3506	3538	3574	3654	2,99
Panevėžio r. sav.	976	1016	1005	1066	1179	20,80
Pasvalio r. sav.	442	466	466	484	545	23,30
Rokiškio r. sav.	640	659	677	717	770	20,31

12 lentelė. Veikiantys ūkio subjektai¹⁷

Šaltinis. Valstybės duomenų agentūros duomenys

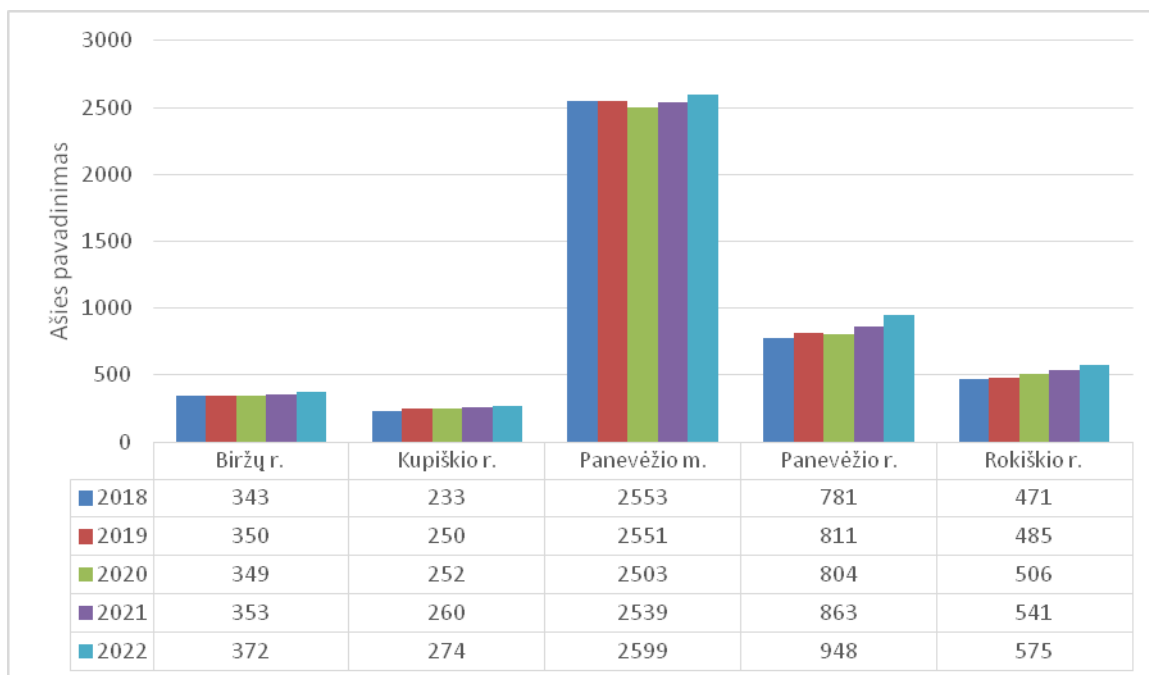
Pagal ekonomines veiklos rūšis Biržų r. savivaldybėje daugiausiai ūkio subjektų veikia didmeninės ir mažmeninės prekybos; variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto srityje, taip pat užsiima kita aptarnavimo veikla, žemės ūkiu, miškininkyste ir žuvininkyste, apdirbamąja gamyba.

Biržų r. savivaldybėje įgyvendinama smulkiojo verslo plėtros programa, kuri skirta remti, skatinti smulkųjų verslų ir teikti finansinę paramą, sudaryti prielaidas verslo plėtrai Biržų rajone, skatinti naujų darbo vietų kūrimą, darbuotojų kvalifikacijos kėlimą. Tam iš savivaldybės biudžeto kasmet yra skiriamas finansavimas. Taip pat savivaldybė, skatindama gyventojus užsiimti veiklomis turint verslo liudijimą, nustatė mažesnius gyventojų pajamų mokesčio tarifus labiau pažeidžiamiems asmenims. 2022 m. šiomis lengvatomis pasinaudojo 271 gyventojas (2021 m. -262, 2020 m. 290, 2019 m. -341.) Bendra lengvatų suma 2022 m. siekė 6316 Eur. Remiantis valstybinės mokesčių inspekcijos

¹⁷ <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=69e69906-1653-4fff-a192-bf750def1353>

duomenimis, 2022 m. Biržų r. veiklą vykdė 459 asmenys dirbantys pagal verslo liudijimą (2021 m. – 452).¹⁸ 2022 m. Biržų rajono savivaldybė reorganizavo turizmo informacijos centrą, atliepdama gyventojų poreikį kompetencijų didinimui verslo kūrimo ir plėtros klausimais [A4].

Remiantis Valstybinės duomenų agentūros duomenimis, 2022 m. Biržų rajone veiklą vykdančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius padidėjo 29 įmone arba 7,79%.¹⁹ Lyginant su kitomis Panevėžio apskrities savivaldybėmis, šis augimas buvo vienas mažiausių (mažiau buvo tik Panevėžio m.). Taip pat Biržų r. veikiančių mažų ir vidutinių skaičius buvo vienas mažiausių tarp visų Panevėžio apskrities savivaldybių (išskyrus Kupiškio r.). Iš 4 pav. matyti, jog sparčiausiai analizuojamu laikotarpiu tokių įmonių skaičius didėjo Pasvalio r. – 20,54%, Rokiškio r. – 18,09%.

4 pav. Veikiančių MVĮ skaičius Panevėžio apskrities savivaldybėse 2018-2022 m.²⁰

Šaltinis. Valstybės duomenų agentūros duomenys

Apibendrinant galima teigti, jog Biržų rajone veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius lyginant su kitomis Panevėžio apskrities savivaldybėmis yra gana nedidelis, o jų skaičiaus augimo tempas vienas mažiausių, tad galima daryti prielaidą, jog taikomos verslo skatinimo priemonės nėra pakankamai efektyvios. Naujų, efektyvesnių, labiau verslo poreikius atitinkančių priemonių ir paslaugų verslui taikymas leistų efektyviau išnaudoti turimą potencialą, kurį parodo statistiniai duomenys ir atlikto Biržų gyventojų apklausos duomenys.

Biržų miesto gyventojų apklausos metu 62,9%, dalyvių nurodė, kad jei verslo pradžia būtų skiriamas ES dalinis finansavimas, tai juos paskatintų pradėti smukųjį (socialinį) verslą.[A3] Atsižvelgiant į tai būtina ieškoti verslo skatinimo būdų ir metodų, padėsiančių ugdyti gyventojų verslumą, užtikrinančių smulkių įmonių konkurencingumą ir gebėjimą išsilaikyti rinkoje, kuriant pridėtinę vertę ir darbo vietas.[C1]

Remiantis Biržų turizmo ir verslo informacijos centro (toliau – Biržų TVIC) pateikiamais duomenimis, per 2022 m. Biržų TVIC apsilankė 7162 lankytojai ir buvo mažiausias per visą analizuojamą laikotarpį²¹. (žr. 5 pav.)

Sušvelnėjus pandemijos valdymo priemonėms ir ribojimams, Biržų TVIC lankytojų skaičius išaugo, tačiau 2019 m. buvęs didelis lankytojų skaičius nepasiektas, kadangi Lietuvoje vis dar buvo taikomi įvairūs pandemijos valdymui skirti suvaržymai, o 2022 m. pradžioje prasidėję karo veiksmai Ukrainoje taip pat neigiamai įtakoja atvykstančių turistų srautus. Biržų TVIC duomenimis, turistai

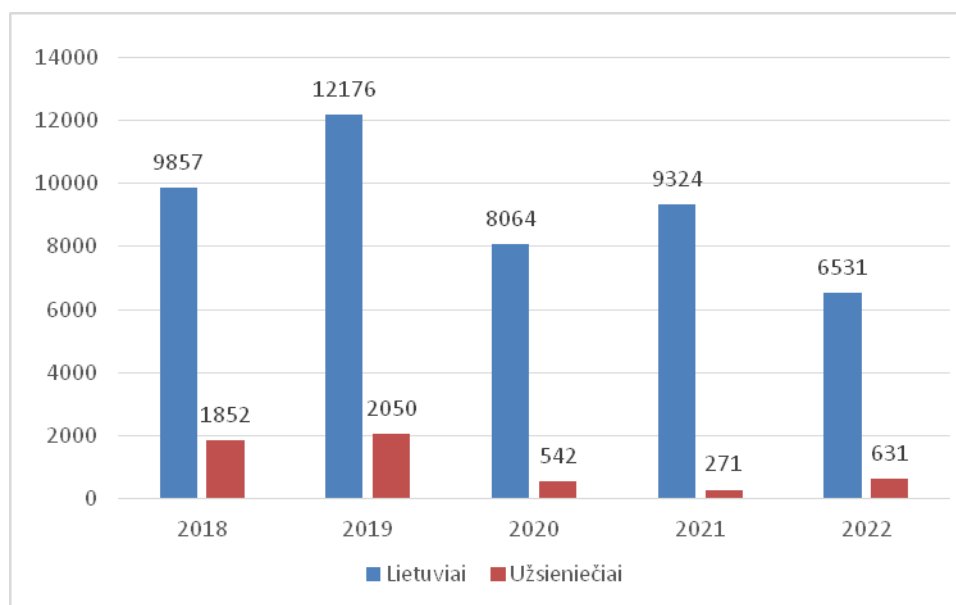
¹⁸ <https://www.vmi.lt/evmi/2022metai3>

¹⁹ <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=1a82cefc-1a06-4613-9af0-52cc3fae3b04>

²⁰ <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=1a82cefc-1a06-4613-9af0-52cc3fae3b04>

²¹ <https://www.visitbirzai.lt/apie-mus/> ir <https://www.visitbirzai.lt/planavimo-dokumentai-ir-ataskaitos/>

keliavo šeimomis ir mažomis grupelėmis, jau iš anksto susiplanavę maršrutą.

5 pav. Biržų TVIC lankytojų skaičius

Šaltinis. Biržų TVIC informacija

Biržų miestas ir rajonas tarp kitų Lietuvos savivaldybių išsiskiria savo unikaliu gamtiniu, istoriniu, kultūriniu identitetu. Turistinė infrastruktūra mieste gerai išvystyta, tačiau turinti potencialą tolimesniam vystymui. Aktyvus ir gausus kultūrinis gyvenimas, užtikrinantis įvairius vietos gyventojų ir miesto svečių kultūrinius poreikius. Atsižvelgiant į tai ir vadovaujantis Lietuvos teritorijos bendrojo plano „Lietuva 2030“ duomenimis, Biržų miestas yra išskiriamas kaip didelį rekreacinį potencialą turinti funkcinė zona, kurioje svarbu stiprinti bendradarbiavimą, siekiant plėtoti konkurencingą rekreacijos ir turizmo sektorių šalyje. **Remiantis šiuo bendroju planu, visoje šalyje išskiriamos 5 tokios zonos, kurių viena yra Biržų miestas. [C2]** Visgi Biržų miesto dalis, kuri patraukliausia turistams, patenka į Biržų regioninio parko teritoriją ir joje galioja griežti suvaržymai dėl ūkinės veiklos vykdymo ir labai riboja verslo iniciatyvas **[D2]**.

2018-2022 m. laikotarpiu buvo Biržų mieste sutvarkytos viešosios erdvės, kurios didina potencialą vietinių ir užsienio turistų srautų augimui, tačiau **Biržų miesto gyventojų apklausos metu 72,9% dalyvių nurodė, kad jiems trūksta verslumo mokymo, konsultacijų verslo pradžiai ir plėtrai paslaugų. [B4]**

Socialinis verslas – verslo modelis, kuriame taikomos socialinės inovacijos, o veikiant pagal rinkos mechanizmą, pelno siekimas susiejamas su socialiniu poveikiu, remiamasi socialiai atsakingo verslo bei viešojo ir privataus sektorių partnerystės nuostatomis. Socialinis verslas apima tris pagrindinius aspektus: verslumo (nuolatinė ūkinė komercinė veikla), socialinį (socialinių tikslų siekimas) ir valdymo (ribotas pelno paskirstymas, skaidrus valdymas). 2022 m. duomenimis²², Biržų mieste socialinio verslo įmonių nebuvo registruota. Siekiant socialinės atskirties mažinimo, atsižvelgiant į paslaugų poreikį bei Strategijos rengimo metu surinktus projektinių idėjų aprašymus ir diskusijose išreikštą poreikį, Biržų mieste yra potencialas socialinio verslo kūrimui. Šie verslai galėtų būti siejami su naujų terapinių metodų taikymu fizinės, emocinės ir psichologinės sveikatos gerinimui; laisvalaikio, pramogų ir maitinimo paslaugų teikimu, pavežėjimo paslaugomis, nes transporto paslaugų senyvo amžiaus, judėjimo sunkumų turintiems asmenims trūkumą įvardijo didžioji dalis (74%) apklausos respondentų.

Analizuojant Biržų rajono ir miesto verslo situaciją pastebima:

- *didėjantis veikiančių ūkio subjektų skaičius;*

²² <https://socialinisverslas.inovacijuagentura.lt/businesses/?searchInput=&municipalities=37§or=>

- Biržų rajono savivaldybės pagalba smulkiam verslui [A4];
- verslumo mokymų, konsultacijų verslo pradžia ir plėtrai paslaugų trūkumas [B4];
- palankus gyventojų požiūris į verslo kūrimą, jei verslo pradžia būtų skiriamas dalinis finansavimas [A3].

Plečiama Biržų rajono savivaldybės pagalba smulkiam verslui bei norintiems jį pradėti kol kas neduoda siekiamo rezultato, nes didėjantis veikiančių ūkio subjektų skaičius yra per pusę mažesnis nei aplinkinėse panašaus dydžio savivaldybėse. Tai rodo neformalių paramos mechanizmų trūkumą.

Mieste nėra veiklą vykdančių socialinio verslų įmonių, todėl būtina pradėti skatinti socialinio verslo kūrimąsi ir plėtrą per Strategijos įgyvendinimą, finansuojant pradinių produktų ir paslaugų sukūrimą, reikalingų priemonių įsigijimą.

2.2. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ

Eil. Nr.	Stiprybės	Pagrindimo Nr.	Eil. Nr.	Silpnybės	Pagrindimo Nr.
1.	Jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos, turinčios žinių ir patirties įgyvendinant projektus, paplitusi jaunimo savanorystė	A1	1.	Aukštas nedarbo lygis, nepakankami gyventojų profesiniai ir darbiniai įgūdžiai	B1
2.	Aktyvus, daug įvairių sričių apimantis NVO tinklas, kurio dalis turi patirties sprendžiant miestui svarbias socialines problemas, bendradarbiaujant tarpusavyje ir su vietos valdžia	A2	2.	Socialinė aplinka, neatitinkanti gyventojų poreikių	B2
3.	Žymus 30-39 m. amžiaus grupės gyventojų skaičiaus augimas ir pozityvi gyventojų nuostata į verslo kūrimą, vystymą	A3	3.	Psichologinės pagalbos, konsultavimo ir savipagalbos grupių Biržų mieste trūkumas	B3
4.	Biržų r. savivaldybės pagalba smulkiam verslui	A4	4.	Verslumo mokymų, konsultacijų verslo pradžia ir plėtrai paslaugų trūkumas	B4
Galimybės			Grėsmės		
1.	Verslo rėmimo, įskaitant socialinį verslą, steigimo ir plėtros galimybės pasinaudojant ES 2021-2027 m. investicinių fondų ir kitų programų finansavimu	C1	1.	Demografinio senatvės koeficiento blogėjimas	D1
2.	Biržų miestas priskiriamas didelį rekreacinį potencialą turintiems pasienio regiono centrams, kuris išskiriamas kaip funkcinė zona, skirta plėtoti konkurencingą rekreacijos ir turizmo sektorių šalyje	C2	2.	Aplinkosauginiai reikalavimai, ribojantys veiklą ir paslaugų teikimo galimybes prie vandens telkinių	D2
3.	Palanki valstybės politika dėl paslaugų teikimo perdavimo nevyriausybinėms organizacijoms	C3	3.	Socialinių paslaugų poreikio bei išlaidų joms paslaugoms augimas dėl visuomenės senėjimo bei sudėtingas specialistų pritraukimas	D3

3. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES

Siekiant atliepti vietos teritorijos, kuriai rengiama Strategija, gyventojų lūkesčius, Strategijos tikslas buvo formuluojamas remiantis Biržų rajono, Panevėžio regiono ir kitų strateginių ir teisinių dokumentų analizės, Biržų miesto gyventojų anketinės apklausos, fokusuotų grupių tyrimo, projektinių idėjų pateiktais pasiūlymais ir SSGG analizės rezultatais. Juo siekiama spręsti vietos bendruomenei aktualias gyventojų atskirties problemas, t. y. taikyti prevencines priemones socialiai pažeidžiamiesiems ir socialinę riziką patiriantiems asmenims didinant jų socialinę įtrauktį, plėsti gyventojų poreikius atitinkančių socialinių ir sociokultūrinių paslaugų teikimą, didinti jų ekonominį aktyvumą, siekiant mažinti socialinę ir ekonominę atskirtį bei mažinti nedarbą, sudarant galimybes dalyvauti darbo rinkoje bei numatoma skatinti socialinio verslo kūrimąsi, plėtrą. Strategijoje tikslas suformuluotas atsižvelgiant į 2021–2027 metų investicijų programos 4.7 konkretų uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą“ ir 4.9 konkretų uždavinį „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“.

1 TIKSLAS – DIDINTI SOCIALINĘ IR EKONOMINĘ GYVENTOJŲ ĮTRAUKTĮ BIRŽŲ MIESTE

Tikslas suformuluotas atsižvelgiant į Biržų rajono ir Panevėžio regiono strateginio planavimo dokumentus, statistinių duomenų analizės duomenis, kuriuos patvirtino Biržų miesto gyventojų anketinės apklausos bei fokusuotų grupių tyrimo rezultatai. Remiantis atlikto tyrimo ir statistinių duomenų analizės duomenimis buvo suformuluota Biržų miesto SSGG analizė.

Tikslu numatytas socialinės įtraukties didinimas atitinka bei sprendžia Strategijos SSGG analizėje identifikuotas silpnybes B2 „Socialinė aplinka, neatitinkanti gyventojų poreikių“ ir B3 „Psichologinės pagalbos, konsultavimo ir savipagalbos grupių Biržų mieste trūkumas“. Pasinaudojant stiprybe A2 „Aktyvus, daug įvairių sričių apimantis NVO tinklas, kurio dalis turi patirties sprendžiant miestui svarbias socialines problemas, bendradarbiaujant tarpusavyje ir su vietos valdžia“ tikslu siekiama mažinti ne tik silpnybėse identifikuotas problemas, bet tuo pačiu mažinti grėsmę D3 „Socialinių paslaugų poreikio bei išlaidų joms paslaugoms augimas dėl visuomenės senėjimo bei sudėtingas specialistų pritraukimas“ bei išnaudoti galimybę C3 „Palanki valstybės politika dėl paslaugų teikimo perdavimo nevyriausybinėms organizacijoms“. Tiksle numatytos ekonominės įtraukties didinimo siekiama sprendžiant Strategijos SSGG analizėje identifikuotą silpnybę B1 „Aukštas nedarbo lygis, nepakankami gyventojų profesiniai ir darbiniai įgūdžiai“ ir B4 „Verslumo mokymų, konsultacijų verslo pradžiai ir plėtrai paslaugų trūkumas“. Iškeltas problemas mažinti pasinaudojant stiprybėmis A3 „Žymus 30-39 m. amžiaus grupės gyventojų skaičiaus augimas ir pozityvi gyventojų nuostata į verslo kūrimą, vystymą“ ir A4 „Biržų r. savivaldybės pagalba smulkiam verslui“ ir pasinaudoti galimybe C2 „Biržų miestas priskiriamas didelį rekreacinį potencialą turintiems pasienio regiono centrams, kuris išskiriamas kaip funkcinė zona, skirta plėtoti konkurencingą rekreacijos ir turizmo sektorių šalyje“ tuo pačiu mažinti grėsmę D2 „Aplinkosauginiai reikalavimai, ribojantys veiklą ir paslaugų teikimo galimybes prie vandens telkinių“.

TIKSLO 1 ALTERNATYVA	TIKSLO 2 ALTERNATYVA
DIDINTI SOCIALINĘ IR EKONOMINĘ GYVENTOJŲ ĮTRAUKTĮ BIRŽŲ MIESTE Šis tikslo alternatyva atspindi siekį sukurti miestą, kuriame visi gyventojai jaustųsi įtraukti ir kur jų indėlis būtų vertinamas, skatinant socialinę ir ekonominę lygybę bei įvairovę. Tai svarbus veiksnys formuojant miesto bendruomenę ir siekiant darnaus miesto vystymosi. Šia tikslo alternatyva užtikrinamos galimybės įvairių Strategijoje įtvirtintų tikslinių grupių atstovams dalyvauti socialinėse ir sociokultūrinėse veiklose, įgyti žinių bei gebėjimų reikalingų kurti verslą ar padėti įsitvirtinti darbo rinkoje. Ši alternatyva leidžia plačiau išnaudoti SSGG analizėje identifikuotas stiprybes ir siekti visų galimybių įgyvendinimo mažinant silpnybes ir grėsmes bei kompleksiskai įgyvendinti daugelį veiklų. Todėl ši alternatyva yra geresnė nei antroji, kadangi socialinės ir ekonominės įtraukties iniciatyvos apima daugiau skirtingų veiksmų, įskaitant platesnį bendruomenės įsitraukimą į problemų sprendimą, socialinių ir sociokultūrinių paslaugų teikimą bei didesnę socialinį poveikį per socialinio verslo steigimąsi ar plėtrą, kuris gerina socialinę atskirtį patiriančių asmenų padėtį visuomenėje.	MAŽINTI SOCIALINĘ ATSKIRTĮ BIRŽŲ MIESTE, ORGANIZUOJANT UŽIMTUMO VEIKLAS TIKSLINIŲ GRUPIŲ ASMENIMS Ši alternatyva apima tik užimtumo veiklas, kurios tik iš dalies atspindi būtinų įgyvendinti veiksmų įvairovę, o tikslu siekiama platesnio bendruomenės įsitraukimo į iškeltų problemų sprendimą bei didesnio poveikio socialinę atskirtį patiriančių asmenų grupėms. Ši alternatyva gali būti įgyvendinama, tačiau prisidėtų tik prie dalies SSGG analizėje identifikuotų silpnybių, todėl apriboja pačias veiklas ir nesudaro galimybės visiškai įgyvendinti tikslo. Socialinės atskirties mažinimui būtinas veiklų derinys, kuris užtikrintų reikiamų socialinių paslaugų teikimą, skatintų verslo ir socialinio verslo steigimąsi. Dėl šių priežasčių ši tikslo alternatyva nepasirinkta.

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė 2023 m.	Siekiama reikšmė 2027 m.
1.	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis (proc.)	0	40
2.	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos	0	3
3.	Pilietinės visuomenės ir privačiojo sektoriaus subjektai, dalyvavę rengiant ir (ar) įgyvendinant vietos plėtros strategijas	12	15

1.1 UŽDAVINYS. SKATINTI SOCIALINĘ INTEGRACIJĄ, UŽTIKRINANT GYVENTOJŲ POREIKIUS ATITINKANČIŲ SOCIALINIŲ IR KITŲ SUSIJUSIŲ PASLAUGŲ TEIKIMĄ BIRŽŲ MIESTO GYVENTOJAMS Remiantis atliktos Biržų miesto statistinių duomenų analizės ir gyventojų nuomonės tyrimo duomenimis, šiuo uždaviniu ir jame numatytomis veiklomis siekiama užtikrinti SSGG analizėje išgrynintų B2 ir B3 silpnybių sprendimą, pasinaudojant A1 ir A2 stiprybėmis. Numatoma pasinaudojant SSGG analizėje nurodytomis stiprybėmis skatinti organizacijų veiklos plėtrą, įtraukiant jaunimą, jaunas šeimas, senjorus, neįgaliuosius, pabėgėlius ir kitus socialinę atskirtį patiriančius asmenis į užimtumo, tarpusavio pagalbos grupių ir kitas socialines ir sociokultūrines veiklas. Uždaviniu siekiama prisidėti prie VVG teritorijoje gyvenančių, socialinę atskirtį patiriančių gyventojų užimtumo bei socialinės įtraukties problemų mažinimo per savanorišką veiklą, organizacijų tarpusavio bendradarbiavimą, nes organizacijos bus skatinamos bendradarbiauti ir įgyvendinti didesnės apimties projektus.
--

Igyvendinant šį uždavinį, per numatytą 1.1.1. veiksmą „Teikti bendrąsias, specialiąsias ir kitas socialines ir sociokultūrinės paslaugas, atitinkančias Biržų miesto gyventojų poreikius“ bus vykdomos socialiai pažeidžiamų ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų, tame jaunimo sociokultūrinės integracijos veiklos, teikiama pagalba socialinę riziką patiriančioms šeimoms, kitiems socialiai pažeidžiamiems asmenims (senjorams, neįgaliesiems). 1.1.2. veiksmas „Įvairių sociokultūrinių paslaugų teikimo užtikrinimas atvykusiems /grįžusiems gyventi į Biržus“ nukreiptas į tikslines grupes, kurios turi specifinius poreikius. Tai – kitataučiai ir/arba asmenys, persikėlę gyventi į Biržus dėl karo veiksmų jų šalyje, bei reemigrantai – asmenys grįžę/atvykę gyventi į Biržus. Šiai tikslinei grupei daugiausia reikalingas neformalus konsultavimas ir tarpininkavimas, kuris padėtų gauti reikalingas paslaugas ir įsitraukti į bendruomeninį gyvenimą, kad šie asmenys galėtų realizuoti savo potencialą ir greičiau taptų bendruomenės dalimi.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamą reikšmę
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu (vnt.)	0	0	0	1	1	1	0	0	3
2.	Vietos plėtros strategijos veiklų dalyvių skaičius	0	0	0	150	150	100	0	0	400

1.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
Skatinti socialinę integraciją, užtikrinant gyventojų poreikius atitinkančių socialinių ir kitų susijusių paslaugų teikimą Biržų miesto gyventojams Alternatyva suformuluota neapribojant, nenurodant tiksliai kokiomis priemonėmis, metodais, būdais turi būti mažinama Biržų miesto gyventojų atskirtis. Taip sudaromos sąlygos socialinę atskirtį mažinti visų amžiaus ir tikslinių grupių gyventojams, kuriant ir taikant įvairias atskirties mažinimo ir integracijos didinimo priemones. Taip pat alternatyva užtikrina, jog visos gyventojams skirtos veiklos, priemonės, paslaugos bus parinktos atsižvelgiant į jų poreikius taip, kad jie būtų maksimaliai atliepti. Pasinaudojant SSGG analizėje identifikuotomis stiprybėmis Nr. A1 ir A2, siekti į veiklas įtraukti didesnę vietos bendruomenės dalį nepriskiriamą sunkumų patiriančioms grupėms. Todėl ši alternatyva pasirenkama kaip tinkamesnė numatytam uždaviniui įgyvendinti.	Skatinti įvairaus amžiaus ir socialinės padėties gyventojų grupių integraciją į visuomeninį gyvenimą, užtikrinti socialinių paslaugų prieinamumą, kokybę ir plėtrą Biržų mieste. Ši uždavinio alternatyva aiškiai suformuluota, tačiau joje nurodoma, jog bus vykdoma integraciją į visuomeninį gyvenimą, tad lyginant su pirmąja alternatyva ši negarantuoja, jog socialinė integracija ir jai užtikrinti pasirinktos priemonės, būdai ir metodai bus atrinkti taip, jog maksimaliai atlieptų Biržų miesto gyventojų poreikius ir užtikrintų visų rūšių integraciją. Alternatyvoje taip pat pernelyg užbrėžiama kokios priemonės turi būti įgyvendinamos, siekiant skatinti integraciją į visuomeninį gyvenimą. Atsižvelgiant į tai, ši alternatyva nepasirinkta.

1.2 UŽDAVINYS – VYKDYTI VEIKLAS, SKIRTAS BIRŽŲ Miesto GYVENTOJŲ DARBINIŲ IR VERSLUMO ĮGŪDŽIŲ UGDYMU, SKATINANT NAUJŲ VERSLO SUBJEKTŲ KŪRIMĄSI IR PLĖTRĄ

Šiuo uždaviniu ir jame numatytomis veiklomis siekiama didinti ekonominę Biržų miesto gyventojų įtrauktį, sprendžiant SSGG analizėje identifikuotą silpnybę B1 „Aukštas nedarbo lygis, nepakankami gyventojų profesiniai ir darbiniai įgūdžiai“ ir B4 „Verslumo mokymų, konsultacijų verslo pradžiai ir plėtrai paslaugų trūkumas“ Įgyvendinant šį uždavinį, per 1.2.1. veiksmą „Naujų profesinių specialybių, darbinių įgūdžių suteikimas“ bus siekiama padėti darbingiems asmenims iš pažeidžiamų grupių ugdyti ir stiprinti įgūdžius, padėsiančius lengviau įsitraukti į darbo rinką. 1.2.2. veiksmu „Verslo kūrimas ir plėtra Biržų mieste“ siekiama neformaliomis iniciatyvomis skatinti imtis verslo ir stiprinti jaunus verslus, kad jie galėtų išsilaikyti konkurencinėje aplinkoje. 1.2.3. veiksmu „Socialinio verslo kūrimas ir plėtra Biržų mieste“ siekiama skatinti vietos gyventojus ir organizacijas pradėti vystyti socialinius verslus, siekiant kurti darbo vietas ir daryti socialinį poveikį miesto teritorijoje. Prie sėkmingo uždavinio įgyvendinimo prisideda stiprybės A3 „Žymus 30-39 m. amžiaus grupės gyventojų skaičiaus augimas ir pozityvi gyventojų nuostata į verslo kūrimą, vystymą“ ir A4 „Biržų r. savivaldybės pagalba smulkiam verslui“; pastaroji padės verslams pasinaudoti galimybėmis C1 „Verslo rėmimo, įskaitant socialinį verslą, steigimo ir plėtros galimybės pasinaudojant ES 2021-2027 m. investicinių fondų ir kitų programų finansavimu“ bei C2 „Biržų miestas priskiriamas didelį rekreacinį potencialą turintiems pasienio regiono centrams, kuris išskiriamas kaip funkcinė zona, skirta plėtoti konkurencingą rekreacijos ir turizmo sektorių šalyje“.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiama reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su NVO partneriu (vnt.)	0	0	0	0	1	0	0	0	1
2.	Vietos plėtros strategijos veiklų dalyvių skaičius	0	0	0	40	20	0	0	0	60
3.	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai, skaičius.	0	0	0	1	1	0	0	0	2
4.	Paramą gavusios įmonės (iš jų: labai mažos, mažosios, vidutinės ir didelės), skaičius.					1				1

1.2 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.2 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
Vykdyti veiklas, skirtas Biržų miesto gyventojų darbinių ir verslumo įgūdžių ugdymui, skatinant naujų verslo subjektų kūrimąsi ir plėtrą Ši alternatyva pasirinkta, kadangi joje aiškiai suformuluota, jog bus siekiama ugdyti ne tik Biržų miesto gyventojų darbinius įgūdžius, leisiančius jiems įsitvirtinti darbo rinkoje, bet ir ugdyti jų verslumą, taip sudarant palankias sąlygas kurti naujiems verslams, stiprinti jau veikiančius. Įgyvendinant šią alternatyvą, į įvairias veiklas gali	Didinti Biržų miesto gyventojų įsidarbinimo galimybes ir skatinti verslumą. Šia alternatyva siekiama pagerinti Biržų miesto darbingų, sunkumus patiriančių gyventojų padėtį darbo rinkoje, įtraukiant juos į darbo įgūdžių stiprinimo veiklas ir verslumo skatinimo, tačiau šia alternatyva nesiekiama prisidėti prie verslo ir socialinio verslo kūrimosi perspektyvų, šių verslų vystymo. Ši alternatyva siaurina veiklas

būti įtraukiami asmenys tiek iš sunkumus patiriančių grupių (bedarbiai, neaktyvūs darbingi asmenys ir kt.), tiek ir kiti bendruomenės nariai, jaunų verslų atstovai, ar asmenys iš tikslinės teritorijos, būsimi socialinių verslų vystytojai, kurie siektų per vykdomas veiklas, paslaugas ar prekes daryti socialinį poveikį pasirinktoms, sunkumus patiriančioms asmenų grupėms bei kurti naujas darbo vietas. Ši alternatyva nesiaurina veiklų ir tikslinių grupių ir bus įgyvendinama platesne apimtimi, todėl yra patrauklesnė.	bei tikslinę grupę. Alternatyva gali būti įgyvendinama, tačiau apribotų tikslo pasiekimui numatytas apimtis.
---	--

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI BEI INTEGRUOTO IR NOVATORIŠKO STRATEGIJOS POBŪDŽIO APIBŪDINIMAS

BIRŽŲ Miesto vietos plėtros strategijos II tikslas – didinti biržų miesto gyventojų pasirengimą galimoms ekstremaliosioms situacijoms, stiprinti jų saugumo ir atsparumo įgūdžius bei plėtoti civilinės saugos žinias ir praktinius gebėjimus.

Strategijoje numatytas tikslas orientuotas į Biržų miesto gyventojų pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms didinimą bei bendruomenės atsparumo stiprinimą. Planuojamos priemonės atitinka 2021–2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos 16 specialiojo prioriteto „Civilinės parengties įgūdžių, rengiantis ekstremaliosioms situacijoms ir grėsmėms, stiprinimas“ 16.1 uždavinį „Skatinti mokymąsi visą gyvenimą, visų pirma siekti, kad visi turėtų lanksčių kvalifikacijos kėlimo ir persikvalifikavimo galimybių, atsižvelgiant į verslumo ir skaitmeninius įgūdžius, geriau numatyti pokyčius ir naujų įgūdžių reikalavimus, grindžiamus darbo rinkos poreikiais, sudaryti palankesnes sąlygas keisti profesinę veiklą ir skatinti profesinį judumą, susijusį su civilinės saugos stiprinimu, gyventojų pasirengimu krizėms ir praktinių įgūdžių ugdymu. Taip pat siekiama skatinti nuolatinį visuomenės švietimą, informuotumą bei gebėjimą tinkamai veikti įvairių grėsmių ar nelaimių atvejais.

Nors civilinės saugos klausimai ne visada išskiriami kaip atskira prioritetinė sritis, dabartinė situacija rodo nuolat augantį jų aktualumą. Geopolitiniai pokyčiai, klimato kaitos padariniai, ekstremalūs gamtos reiškiniai, technologinės avarijos bei kitos galimos grėsmės didina poreikį stiprinti Biržų miesto gyventojų pasirengimą ir gebėjimą savarankiškai reaguoti ekstremaliųjų situacijų metu.

Biržų miesto gyventojams vis dar trūksta praktinių civilinės saugos žinių, aiškaus supratimo, kaip elgtis nelaimių ar krizių atvejais, taip pat nuoseklios informacijos apie galimas rizikas bei apsaugos priemones. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas vyresnio amžiaus žmonėms, socialinę atskirtį patiriantiems asmenims, žmonėms su negalia ir kitoms pažeidžiamoms visuomenės grupėms, kurių pasirengimas ekstremaliosioms situacijoms dažnai yra nepakankamas.

Didėjant gamtinių, technologinių ir socialinių grėsmių tikimybei, būtina stiprinti vietos bendruomenės atsparumą, pilietinį sąmoningumą bei gebėjimą koordinuotai veikti ekstremaliųjų situacijų metu. Nepakankamas pasirengimas gali lemti didesnes socialines ir ekonomines pasekmes bei kelti pavojų gyventojų saugumui, sveikatai ir gerovei.

Numatomos veiklos ir jų rezultatai prisidės prie strateginio tikslo stiprinti Biržų miesto bendruomenės atsparumą, gyventojų informuotumą bei civilinės saugos kompetencijas. Įgyvendinamos iniciatyvos skatins gyventojų įsitraukimą į mokymus ir praktines veiklas, padės formuoti atsakingą, sąmoningą ir ekstremaliosioms situacijoms pasirengusią Biržų miesto bendruomenę.	
2. TIKSLO 1 ALTERNATYVA	2. TIKSLO 2 ALTERNATYVA
DIDINTI BIRŽŲ MIESTO GYVENTOJŲ PASIRENGIMĄ EKSTREMALIOSIOMS SITUACIJOMS. Ši alternatyva apima kompleksinį civilinės saugos stiprinimo požiūrį – nuo prevencijos ir išankstinio pasirengimo iki gebėjimo tinkamai veikti bei greitai prisitaikyti ekstremaliųjų situacijų metu ir po jų. Pagrindinis dėmesys skiriamas principui „pasirengti, apsisaugoti ir veikti“. Alternatyva sudaro galimybes įgyvendinti įvairias priemones: organizuoti gyventojų mokymus, švietėjiškas ir informacines veiklas, stiprinti reagavimo veiksmų supratimą, ugdyti praktinius civilinės saugos įgūdžius bei skatinti pasirengimą galimoms grėsmėms ir jų padarinių valdymui. Ši kryptis orientuota ne tik į reagavimą nelaimių ar krizių metu, bet ir į bendruomenės atsparumo stiprinimą, prevenciją bei galimų rizikų mažinimą. Toks požiūris atitinka šiuolaikinius civilinės saugos principus, kuriuose ypatingai svarbus gyventojų informuotumas, praktinis pasirengimas ir bendruomeninis bendradarbiavimas. Alternatyva leidžia įgyvendinti platesnės apimties veiklas ir pasiekti didesnę poveikį Biržų miesto bendruomenės saugumui, todėl yra tinkama ir efektyvi atsižvelgiant į vietos poreikius bei galimas grėsmes.	DIDINTI BIRŽŲ MIESTO GYVENTOJŲ GEBĖJIMĄ REAGUOTI Į EKSTREMALIAŠIAS SITUACIJAS. Ši alternatyva labiau orientuota į praktinius veiksmus ir reagavimo gebėjimų stiprinimą jau susidarius ekstremaliajai situacijai. Pagrindinis dėmesys skiriamas gyventojų mokymams, informavimui bei reagavimo veiksmų ir elgesio algoritmų įsisavinimui. Nors ši alternatyva gali būti įgyvendinama efektyviai, jos apimtis yra siauresnė ir orientuota tik į dalį civilinės saugos priemonių. Joje mažiau dėmesio skiriama prevencijai, išankstiniam pasirengimui bei ilgalaikiam bendruomenės atsparumo stiprinimui. Alternatyva neapima visų priemonių, reikalingų nuosekliam gyventojų pasirengimui ir saugumo didinimui, todėl nesudaro galimybių kompleksiskai įgyvendinti strategijoje numatytą tikslą ir uždavinių. Dėl siauresnio poveikio bendruomenės pasirengimui ir mažesnio dėmesio prevencinėms priemonėms ši alternatyva vertinama kaip mažiau efektyvi nei pirmoji.

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė 2027 m.	Siekiamą reikšmė 2029 m.
1.	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie dalyvaudami gyventojų švietimo civilinės saugos klausimais veiklose įgijo įgūdžių, dalis (proc.)	0	95
2.1.UŽDAVINYS – PLĖTOTI BIRŽŲ MIESTO GYVENTOJŲ CIVILINĖS SAUGOS KOMPETENCIJAS, STIPRINANT JŲ PRAKTINIUS GEBĖJIMUS ATPAŽINTI GRĖSMES, TINKAMAI REAGUOTI IR SAVARANKIŠKAI VEIKTI EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ METU.			
Šiuo uždaviniu siekiama nuosekliai stiprinti Biržų miesto gyventojų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, įgyvendinant kryptingas švietimo, mokymo ir praktinių gebėjimų ugdymo veiklas. Didelis dėmesys skiriamas gyventojų informuotumo didinimui, praktinių civilinės saugos įgūdžių formavimui bei bendruomenės atsparumo stiprinimui. Planuojama organizuoti įvairias mokymų programas, praktinius užsiėmimus, pratybas ir simuliacijas, orientuotas į realias situacijas bei gyventojų gebėjimą tinkamai reaguoti krizių ar nelaimių metu. Veiklos apims galimų grėsmių atpažinimą, pirmosios pagalbos pagrindus, veiksmų koordinavimą ekstremaliųjų situacijų metu, evakuacijos principus bei kitus praktinius civilinės saugos aspektus. Taip pat numatoma taikyti skaitmeninius sprendimus ir technologines priemones – perspėjimo sistemų naudojimą, informacijos paiešką, skaitmenines simuliacijas bei interaktyvius mokymo metodus, kurie padėtų stiprinti gyventojų pasirengimą ir gebėjimą veikti įvairių grėsmių ar krizių metu. Mokymai bus pritaikyti skirtingoms tikslinėms grupėms: vaikams, jaunimui, šeimoms, senjorams, žmonėms su negalia bei socialinę atskirtį patiriantiems asmenims. Bus sudaromos galimybės nuolat atnaujinti žinias ir stiprinti kompetencijas, prisitaikant prie besikeičiančios aplinkos, technologinių pokyčių ir naujų galimų grėsmių. Įgyvendinant uždavinį taip pat bus ugdomi bendrieji gebėjimai – komandinis darbas, problemų sprendimas, atsakomybės prisiėmimas bei gebėjimas veikti stresinėse situacijose. Tai prisidės ne tik prie civilinės saugos stiprinimo, bet ir prie aktyvios, atsakingos bei atsparios Biržų miesto bendruomenės kūrimo. Numatoma organizuoti vaikų ir jaunimo civilinės saugos stovyklas, edukacines veiklas bei praktinius užsiėmimus, skirtus socialinių ir praktinių įgūdžių stiprinimui ekstremaliųjų situacijų kontekste.			

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiam a reikšmė
1.	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektų veiklų dalyviai, dalyvavę gyventojų švietimo civilinės saugos klausimais veiklose (dalyvių skaičius), asm.	0	0	0	0	0	150	150	0	300

2.1. UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	2.1. UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
STIPRINTI BIRŽŲ MIESTO GYVENTOJŲ CIVILINĖS SAUGOS ŽINIAS IR PRAKTINIUS ĮGŪDŽIUS ĮGYVENDINANT KOMPLEKSINES ŠVIETIMO VEIKLAS. Ši alternatyva orientuota į visapusišką civilinės saugos kompetencijų stiprinimą, derinant teorinį mokymą su praktinių įgūdžių ugdymu bei realių situacijų modeliavimu. Gyventojams būtų organizuojami mokymai, pratybos, simuliacijos, bendruomeninės iniciatyvos ir savanoriškos veiklos. Vaikams ir jaunimui būtų sudaromos galimybės dalyvauti edukacinėse stovyklose bei praktiniuose užsiėmimuose, kurie padėtų ne tik įgyti teorinių žinių, bet ir išmokti jas taikyti praktinėse situacijose. Į veiklas būtų aktyviai įtraukiamos įvairios tikslinės grupės ir vietos bendruomenės, stiprinant tarpusavio bendradarbiavimą, pasirengimą bei bendruomenės atsparumą galimoms grėsmėms. Alternatyva grindžiama mokymosi visą gyvenimą principu ir prisideda prie universalių kompetencijų ugdymo –	CIVILINĖS SAUGOS MOKYMŲ IR INFORMAVIMO VEIKLŲ ORGANIZAVIMAS BIRŽŲ MIESTO GYVENTOJAMS. Ši alternatyva daugiausia orientuota į teorinių žinių perteikimą organizuojant mokymus, seminarus ir informavimo veiklas. Pagrindinis dėmesys būtų skiriamas gyventojų informuotumo didinimui, galimų grėsmių atpažinimui bei elgesio rekomendacijų pateikimui ekstremaliųjų situacijų metu. Veiklos būtų pritaikomos skirtingoms gyventojų grupėms, tačiau jose vyrautų teorinis ir informacinis turinys, papildomas pavienėmis praktinėmis veiklomis. Šioje alternatyvoje mažiau dėmesio skiriama praktinių įgūdžių ugdymui, realių situacijų modeliavimui bei ilgalaikiam civilinės saugos kompetencijų stiprinimui, todėl jos poveikis bendruomenės atsparumui būtų mažesnis. Dėl siauresnės apimties ir mažesnio praktinio efektyvumo ši alternatyva laikoma

komandinio darbo, problemų sprendimo, atsakomybės bei gebėjimo veikti sudėtingomis ir stresinėmis situacijomis. Dėl platesnės apimties, ilgalaikio poveikio ir orientacijos į praktinių gebėjimų stiprinimą ši alternatyva laikoma tinkamesne ir efektyvesne numatyto uždavinio įgyvendinimui Biržų miesto kontekste.	mažiau tinkama nei pirmoji Biržų miesto gyventojų pasirengimo stiprinimo kontekste.
---	--

4. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANČIAJĄ STRATEGIJĄ EIGA

4.1. VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS

Nevyriausybinių, verslo ir vietos valdžios sektorių atstovų dalyvavimas rengiant antrąją miesto plėtros strategiją yra labai svarbus, todėl įgyvendinant Biržų miesto vietos veiklos grupės plėtros strategiją 2023-2027 m. bus skatinamas miesto bendruomenės, verslo ir vietos valdžios bendradarbiavimas vietos plėtros projektuose, miesto gyventojų socialinės integracijos didinimui ir vietinių ekonominio aktyvumo didinimui bei įsidarbinimo galimybių gerinimui.

Analizuodama esamą socialinę ir ekonominę Biržų miesto būklę, BMVVG aiškino miesto gyventojų požiūrį į esamą situaciją, siekė sužinoti pagrindines problemas bei žmonių lūkesčius. Gyventojų poreikių tyrimas – svarbus vietos plėtros strategijos rengimo etapas, nes strategijos įgyvendinimo sėkmė didele dalimi priklauso nuo to, kiek aktyviai į šį procesą įtraukiami vietos gyventojai.

Rengiant BMVVG strategiją buvo stengiamasi surinkti kuo daugiau informacijos apie Biržų miesto žmonių poreikius, todėl buvo derinami įvairūs tyrimo metodai – kokybiniai ir kiekybiniai. Kokybiniai gyventojų poreikių tyrimo metodai leido identifikuoti tikslinių gyventojų grupių interesus, o kiekybiniais metodais buvo siekiama, kad surinkta informacija kuo plačiau reprezentuotų Biržų miesto gyventojų nuomones. Poreikių tyrimui buvo naudojami tokie konkretūs tyrimo metodai:

- fokusuotų grupių interviu (kokybinės informacijos rinkimo metodas);
- gyventojų anketinė apklausa (kiekybinės informacijos rinkimo metodas).

Atliekant tyrimą buvo naudojami ne tik tradiciniai duomenų rinkimo ir analizės metodai, bet įtraukti ir inovatyvūs sprendimai. Gyventojų anketinė apklausa buvo atliekama pildant popierines ir internetines anketines apklausas. Anketinės apklausos duomenys taip pat buvo renkami ir sisteminami naudojant slido.com programą, kuri leido interaktyviai naudojant išmaniuosius telefonus surinkti ir išanalizuoti duomenis, kartu leidžiant tyrimo dalyviams interaktyviai įsitraukti į tyrimo procesą.

Fokusuotų grupių interviu – tai struktūruoti grupiniai interviu su tikslinėmis Biržų miesto gyventojų grupėmis, vykstantys neformalios diskusijos forma. Šis metodas leido išryškinti esamas problemas, jų priežastis, nors ir nepateikė tikslų, skaičiais išreiškiamų priklausomybių. Fokusuotų grupių interviu metu surinkta medžiaga padėjo atskleisti bendrą gyvenimo kontekstą ir buvo itin naudinga formuluojant anketos klausimus.

Įvairiapusės informacijos surinkimui fokusuotų grupių diskusijos buvo atliekamos su šiomis tikslinėmis gyventojų grupėmis:

1. verslininkais;
2. vietos valdžios atstovais (savivaldybės vadovais, administracijos darbuotojais, atsakingais už socialinę ir jaunimo sritis, savivaldybės įstaigų vadovais ir darbuotojais);
3. senjorais;
4. nevyriausybinių organizacijų atstovais;

5. jaunimu;
6. socialinės ir švietimo srities atstovais;
7. užsieniečiais, palikusiems savo šalį dėl karo veiksmų.

Siekiant paskatinti ne tik tikslinių grupių tarpusavio bendradarbiavimą ir komunikaciją, bet taip pat gauti jų tarpusavyje aptartas Biržų miesto problemas bei pasiūlymus jų sprendimui, visų tikslinių grupių atstovai buvo pakviesti į vieną bendrą susitikimą-diskusiją, kurioje naudojant „Pasaulių kavinės“ metodą mišrioje grupėje ieškojo Biržų miesto gyventojus kamuojančių problemų, jų priežasčių ir galimų sprendimo būdų. Metodo taikymas buvo labai veiksmingas informacijos apsiikeitimui, nes diskusijų metu daug gyventojų ir organizacijų atstovų sužinojo, kaip šiuo metu yra sprendžiami jiems kylantys klausimai, kokias paslaugas teikia savivaldybės įstaigos ir nevyriausybinės organizacijos. Tai leido koncentruotis į tai, kaip paslaugos gali būti plečiamos ir tobulinamos, jų nedubliuojant ir ekonomiškai naudojant resursus. Siekiant užtikrinti visų suinteresuotų šalių įsitraukimą ir dokumento atitikimą Biržų miesto teritorijos gyventojų lūkesčiams, vadovautasi šiais principais: viešumas, partnerystė, bendruomenės įtraukimas; diskusija pagrįstas bendradarbiavimas ir kompromiso paieškos; uždavinių aiškumas, apibrėžtumas ir pagrįstumas; priemonių realumas ir įgyvendinamumas; mokymasis iš gerosios praktikos pavyzdžių Lietuvoje ir užsienyje; suderinamumas su Lietuvos nacionalinėmis ir Europos Sąjungos plėtros strategijomis; dėmesys strategijos įgyvendinimui; strateginio planavimo proceso tęstinumas ir lankstumas. Žemiau lentelėje pateikiami veiksmai, kurie buvo įgyvendinti Strategijos rengimo etape.

Eil. Nr.	Veiksmas	Aprašymas
1.	Susitikimai – konsultacijos	Susitikimų – konsultacijų tikslas - pateikti informaciją apie pagrindinius miestų vietos plėtros strategijų akcentus, ES fondų investavimo programą 2021-2027 m., rodiklius prie kurių prisidedama pagal 4.7. ir 4.9. uždavinius, remiamas veiklas, tyrimo metodiką, BIVP metodą, projektinių idėjų rinkimą, informuoti apie geruosius ir testinius Biržų miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos 2016–2020 m. projektų veiklų pavyzdžius. Taip pat buvo vykdomos diskusijos dėl identifikuojamų problemų ir poreikių socialinėje srityje, gyventojų ekonominio aktyvumo didinimo ir verslo bei socialinio verslo galimybių Biržų mieste. Viešo pristatymo tikslinės grupės: - Biržų miesto gyventojai ir NVO atstovai; - vietos valdžios atstovai (įtraukiant savivaldybės įstaigų ir įmonių atstovus), - verslo atstovai. Susitikimai vyko 2023 m. sausio 3, 11 ir 18 dienomis. Organizuoti 3 susitikimai, kurių metu buvo pristatyti pirmosios strategijos pasiekti rezultatai, pristatytas naujos strategijos rengimo planas. Su suinteresuotosiomis grupėmis diskutuota apie Biržų miesto problemas skirtingoms tikslinėms grupėms, aptartos stiprybės, galimybės ir grėsmės. Apie konsultacijas skelbta: Biržų miesto VVG internetiniame puslapyje http://www.birzumiestovvg.lt ir socialinio tinklo Facebook puslapyje Biržų miesto vietos veiklos grupė bei Biržų r. savivaldybės internetiniame puslapyje www.birzai.lt. Taip pat, informacija apie konsultacinius renginius buvo siunčiama organizacijoms el. paštu.
2.	Projektinių pasiūlymų analizė	Tikslas – iš ateityje potencialių projektų pareiškėjų surinkti preliminarinius projektinių idėjų pasiūlymus, kurie rengiant

		strategiją padėtų geriau įsivertinti Biržų miesto organizacijų turimą potencialą vykdyti veiklas, kartu preliminariai įsivertinant reikalingų lėšų poreikį. Projektinių idėjų pateikimo šablonai buvo pateikti visų informaciniuose susitikimuose-konsultacijose bei focus grupių susitikimuose dalyvavusiems asmenims, prašant juos pateikti savo projektines idėjas. Grįžtamasis ryšys buvo gautas iš 29 organizacijų, įstaigų, įmonių, verslo atstovų ar fizinių asmenų. Projektų idėjas teikė įvairios su socialiai pažeidžiamomis grupėmis, vaikais ir jaunimu, su senyvo amžiaus ir neįgaliais asmenimis dirbančios organizacijos. Pagrindinės siūlomų įgyvendinti projektų veiklų sritys susijusios su įvairiomis edukacijomis, maisto gamybos ir kitų amatų įgūdžių įgijimu, edukacinėmis veiklomis, užimtumu ir stovyklų organizavimu, sveikatingumo skatinimu, emocinės ir fizinės sveikatos gerinimu. Atsižvelgiant į projektiniuose pasiūlymuose pateiktus preliminarinius lėšų poreikio skaičiavimus buvo planuojamas strategijos biudžetas.
3.	Fokusuotų susitikimai grupių	Fokusuotų grupių susitikimų tikslas – mažose grupelėse su skirtingų sektorių atstovais aptarti su kokiomis pagrindinėmis problemomis Biržų mieste susiduria gyventojai, padiskutuoti kokias problemų sprendimo galimybes jie išvelgia, kokias grėsmes ir galimybes mato. Susitikimai vyko 2023 m. sausio mėn., nes viešų konsultacijų metu nebuvo galimybės plačiau aptarti specifinius skirtingų tikslinių grupių poreikius, išgilinti į priežastis, pasitikslinti informaciją apie galimus sprendimus įgyvendinant rengiamą strategiją. Focus grupių susitikimai vyko su: - nevyriausybinių organizacijų, turinčių vietos projektų įgyvendinimo patirties, atstovais; diskutuota apie 2017-2022 m. pradėtų teikti socialinių ir sociokultūrinių paslaugų tęstinumą; taip pat nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų situacija aptarta su Biržų r. savivaldybės administracijos atsakinga darbuotoja; - jaunimo ir dirbančių su jaunimu organizacijų, Atviro jaunimo centro atstovais; diskutuota apie jaunimo įtraukties specifiškumą, gerąsias patirtis, poreikį paslaugų tęstinumui bei savanoriškos veiklos plėtros galimybes įgyvendinant strategiją; taip pat jaunimo situacija aptarta su Biržų r. savivaldybės administracijos Jaunimo reikalų koordinatore; - ukrainiečiais, palikusiais savo šalį dėl karo veiksmų, bei savivaldybės ir nevyriausybinių organizacijų, teikiančių jiems pagalbą, atstovais. Diskutuota apie ukrainiečių patiriamas socialinės atskirties formas; veiklas, kurios padėtų atskirties mažinimui; taip pat informacija apie ukrainiečius gauta iš Biržų r. savivaldybės administracijos atsakingo darbuotojo; - nevyriausybinių organizacijų, vienijančių skirtingą negalią turinčius asmenis, atstovais; - senjorus vienijančių organizacijų atstovais; - verslininkais, aktyviai remiančiais socialines iniciatyvas; - nevyriausybinių organizacijų, teikiančių socialines paslaugas ir vykdančių ekonomines veiklas, atstovais apie galimybes vystyti socialinio verslo veiklas.

		2023 m. vasario 1 d. organizuotas bendras visų trijų sektorių atstovų bei gyventojų, nepriskiriančių savęs vienam konkrečiam sektoriui, susitikimas, kurio metu buvo naudojamas „Pasaulio kavinė“ metodas. Visų tikslinių grupių atstovai susirinkę į vieną grupę, dirbdami kartu, diskutuodami išgrynino pagrindines problemas tikslinėms grupėms, sužinojo kaip sprendžiamos šios problemos, teikė pasiūlymus kaip bendradarbiaujant patobulinti paslaugas ir jas išplėsti (jei yra poreikis, nes po diskusijų didelė dalis dalyvių sužinojo, kad jiems rūpimos paslaugos didesne ar mažesne apimtimi yra prieinamos ir daugeliu atvejų nemokamos). Apie viešą konsultaciją skelbta: Biržų miesto VVG internetiniame puslapyje http://www.birzumiestovvg.lt ir socialinio tinklo Facebook puslapyje „Biržų miesto vietosveiklos grupė“ bei pasidalinta grupėje „Biržai“, kuri turi 18,9 tūkst. narių. Taip pat, informacija apie konsultacinius renginius buvo siunčiama organizacijoms el. paštu.
4.	Biržų miesto gyventojų nuomonės tyrimas	Tikslas – siekiant užtikrinti kokybišką esamos situacijos analizę bei tikslingą numatomų sričių finansavimą buvo atlikta Biržų miesto gyventojų apklausa. Apklausa atlikta po statistinės rezultatų analizės pristatymo, tam, kad pasitikrinti ir išsiaiškinti, kurioms iš nustatytų probleminių sričių/stiprybių strategijoje turi būti teikiamas didžiausias dėmesys. Apklausai atlikti buvo parengtas elektroninis klausimynas, apimantis 15 klausimų. Apklauskos laikotarpis – 2023 m. sausio 31 d. – vasario 14 d. Respondentai – Biržų miesto gyventojai; vietos valdžios, verslo, NVO atstovai. Rezultatas – atlikta Biržų miesto gyventojų apklausa, kurioje dalyvavo 458 respondentai. Apklausos rezultatai parodė, kad Strategijoje analizuojant Biržų miesto esamą situaciją gautos išvados atitinka realią situaciją ir padėjo identifikuoti problemines sritis. Apklausos ataskaita pateikiama Strategijos prieduose.
5.	Vieši pristatymai	Renginio tikslas – pristatyti Strategijos projektą ir aptarti joje numatytus veiksmus. Viešo pristatymo tikslinė grupė – Biržų miesto teritorijos gyventojai. Biržų miesto vietos veiklos grupės strategijos 2023-2027 m. projekto pristatymas visuomenei vyko 2023 m. balandžio 13 d. Apie pristatymą skelbta: Biržų miesto VVG internetiniame puslapyje http://www.birzumiestovvg.lt, socialinio tinklo Facebook puslapyje Biržų miesto vietos veiklos grupė bei pasidalinta grupėje „Biržai“, kuri turi 18,9 tūkst. narių 2023 m. vasario 23 d. Biržų rajono savivaldybės tarybos posėdyje buvo pristatytas Biržų miesto vietos veiklos grupės

		strategijos 2023-2027 m. projektas, kuriam pritarta 2023-02-24 sprendimu Nr.T-65, įsipareigojant skirti dalinį finansavimą iš savivaldybės biudžeto lėšų. Panevėžio regiono plėtros taryba 2023 m. balandžio 4 d. priėmė sprendimą Nr. TS-2 „Dėl Biržų miesto vietos veiklos grupės strategijos 2023-2027 m. projekto atitikties Panevėžio regiono 2022-2030 metų plėtros plano projektui“.
--	--	---

5. BIRŽŲ MIESTO VIETOS VEIKLOS GRUPĖS STRATEGIJOS 2023-2027 M. FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS

1. TIKSLAS - DIDINTI SOCIALINĘ IR EKONOMINĘ GYVENTOJŲ ĮTRAUKTĮ BIRŽŲ MIESTE										
		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	viso 2022-2029 m.
	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	330 055,00	211 820,00	114 400,33	0,00	0,00	0,00	656 275,33
	Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	64 574,50	64 574,50	64 574,50	0,00	0,00	0,00	193 723,50
	LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	69 640,50	48 775,50	31 583,79	0,00	0,00	0,00	149 999,79
	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	37 643,51	26 365,13	17 072,32	0,00	0,00	0,00	81 080,97
	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Iš viso tikslui:	0,00	0,00	501 913,52	351 535,13	227 630,94	0,00	0,00	0,00	1 081 079,59
1.1 UŽDAVINYS - SKATINTI SOCIALINĘ INTEGRACIJĄ, UŽTIKVINANT GYVENTOJŲ POREIKIUS ATITINKANČIŲ SOCIALINIŲ IR KITŲ SUSIJUSIŲ PASLAUGŲ TEIKIMĄ BIRŽŲ MIESTO GYVENTOJAMS										
	Europos socialinis fondas +	0	0	184 535,00	157 250,00	114 400,33	0,00	0,00	0	456 185,32
	Europos regioninės plėtros fondas	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00
	LR valstybės biudžetas	0	0	32 565,00	27 750,00	20 188,29	0,00	0,00	0	80 503,29
	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	17 602,70	15 000,00	10 912,59	0,00	0,00	0	43 515,29
	Privačios lėšos	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,00
	Iš viso uždaviniui:	0,00	0,00	234 702,70	200 000,00	145 501,21	0,00	0,00	0,00	580 203,91
1.1.1. Veiksmas. Teikti bendrąsias, specialiąsias ir kitas socialines paslaugas atitinkančias Biržų	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti									
	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	157 250,00	157 250,00	114 400,33	0,00	0,00	0,00	428 900,33
	Europos regioninės	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

miesto gyventojų poreikius	atviro konkurso būdu	plėtos fondas									
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	27 750,00	27 750,00	20 188,29	0,00	0,00	0,00	75 688,29
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	15 000,00	15 000,00	10 912,59	0,00	0,00	0,00	40 912,59
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	200 000,00	200 000,00	145 501,21	0,00	0,00	0,00	545 501,21
1.1.2. Veiksmas. Įvairių sociokultūrinių paslaugų teikimo užtikrinimas atvykusiems /grįžusiems gyventi į Biržus	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	27 285,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	27 285,00
		Europos regioninės plėtos fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	4 815,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 815,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	2 602,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 602,70
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	34 702,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	34 702,70
1.2. UŽDAVINYS - VYKDYTI VEIKLAS, SKIRTAS BIRŽŲ MIESTO GYVENTOJŲ DARBINIŲ IR VERSLUMO ĮGŪDŽIŲ UGDYMU, SKATINANT NAUJŲ VERSLO SUBJEKTŲ KŪRIMĄSI IR PLĖTĄ											
		Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	145 520,01	54 570,00	0,00	0,00	0,00	0,00	200090,0028
		Europos regioninės plėtos fondas	0,00	0,00	64 574,50	64 574,50	64 574,50	0,00	0,00	0,00	193723,5006
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	37 075,50	21 025,50	11 395,50	0,00	0,00	0,00	69496,5006
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	20 040,81	11 365,13	6 159,73	0,00	0,00	0,00	37565,676
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
		Iš viso uždaviniui:	0,00	0,00	267 210,82	151 535,13	82 129,73	0,00	0,00	0,00	500875,68
1.2.1. Veiksmas. Naujų profesinių specialybių, darbinių įgūdžių suteikimas	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	18 190,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18 190,00

	atrinkti atviro konkurso būdu	Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	3 210,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 210,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	1 735,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 735,14
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	23 135,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23 135,14
1.2.2. Veiksmas. Verslo kūrimas ir plėtra Biržų mieste	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	127 330,00	54 570,00	0,00	0,00	0,00	0,00	181 900,00
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	22 470,00	9 630,00	0,00	0,00	0,00	0,00	32 100,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	12 145,95	5 205,41	0,00	0,00	0,00	0,00	17 351,35
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	161 945,95	69 405,40	0,00	0,00	0,00	0,00	231 351,35
1.2.3. Veiksmas. Socialinio verslo kūrimas ir plėtra Biržų mieste	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	64 574,50	64 574,50	64 574,50	0,00	0,00	0,00	193 723,50
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	11 395,50	11 395,50	11 395,50	0,00	0,00	0,00	34 186,50
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	6 159,73	6 159,73	6 159,73	0,00	0,00	0,00	18 479,19
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	82 129,73	82 129,73	82 129,73	0,00	0,00	0,00	246 389,19

2. TIKSLAS - DIDINTI BIRŽŲ MIESTO GYVENTOJŲ PASIRENGIMĄ GALIMOMS EKSTREMALIOSIOMS SITUACIJOMS, STIPRINTI JŲ SAUGUMO IR ATSPARUMO ĮGŪDŽIUS BEI PLĖTOTI CIVILINĖS SAUGOS ŽINIAS IR PRAKTINIUS GEBĖJIMUS.

		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Viso
	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	100000,00	0,00	0,00	0,00	100000,00
	Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	5263,16	0,00	0,00	0,00	5263,16
	Iš viso tikslui:	0,00	0,00	0,00	0,00	105263,16	0,00	0,00	0,00	105263,16

2.1. UŽDAVINYS – PLĖTOTI BIRŽŲ MIESTO GYVENTOJŲ CIVILINĖS SAUGOS KOMPETENCIJAS, STIPRINANT JŲ PRAKTINIUS GEBĖJIMUS ATPAŽINTI GRĖSMES, TINKAMAI REAGUOTI IR SAVARANKISKAI VEIKTI EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ METU.

	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	100000,00	0,00	0,00	0,00	100000,00
	Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	5263,16	0,00	0,00	0,00	5263,16
	Iš viso uždaviniui:	0,00	0,00	0,00	0,00	105263,16	0,00	0,00	0,00	105263,16

2.1.1.1.Veiksmas. Organizuoti Biržų miesto gyventojų civilinės saugos mokymus ir praktinės veiklas, skirtas pasirengimui galimoms ekstremaliosioms situacijoms bei tinkamam reagavimui jų metu	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	100000,00	0,00	0,00	0,00	100000,00
		Europos regioninės	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	5263,16	0,00	0,00	0,00	5263,16

Lėšos strategijos įgyvendinimui	iš viso:	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.	2030 m.
Europos socialinis fondas +	756275,33	0,00	330 055,00	211 820,00	114 400,33	100000,00	0,00	0,00	0,00
Europos regioninės plėtros fondas	193 723,50	0,00	64 574,50	64 574,50	64 574,50	0,00	0,00	0,00	0,00
LR valstybės biudžetas	149 999,79	0,00	69 640,50	48 775,50	31 583,79	0,00	0,00	0,00	0,00
Savivaldybės biudžeto lėšos	81 080,97	0,00	37 643,51	26 365,13	17 072,32	0,00	0,00	0,00	0,00
Privačios lėšos	— 5263,16	0,00	0,00	0,00	0,00	5263,16	0,00	0,00	0,00

Lėšos strategijos administravimui	iš viso:	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.	2030 m.
Europos socialinis fondas +	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Europos regioninės plėtros fondas	186149,76	0,00	8 500,00	51 000,00	42 500,00	42 500,00	33 500,00	4150	3999,76	0
LR valstybės biudžetas	30849,96		1 500,00	9 000,00	7 500,00	7 500,00	4921,05	218,42	210,49	0
Savivaldybės biudžeto lėšos	59 519	0,00	0,00	0,00	20 000,00	20 000,00	19 519,00	0,00	0,00	0
Privačios lėšos	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0

Iš viso vietosplėtros strategijai:	1462861,47
Europos socialinis fondas +	756275,33
Europos regioninės plėtros fondas	379 873,26
LR valstybės biudžetas	180 849,75
Savivaldybės biudžeto lėšos	140 599,97
Privačios lėšos	5263,16

6.VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA

6.1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI

BMVVG sukurta pagal horizontalios partnerystės principus ir vienija pilietinės visuomenės atstovus. BMVVG valdymo sistema ir organizacinė struktūra vykdoma pagal Biržų miesto BMVVG įstatus, vidaus darbo tvarką, valdybos darbo reglamentą. BMVVG narių skaičius yra nuolat kintantis, nes ji yra atvira naujiems nariams – tiek juridiniams, tiek fiziniams, veikiantiems ar gyvenantiems BMVVG teritorijoje. BMVVG užtikrina lanksčią, atvirą ir nediskriminuojančią priėmimo į narius tvarką.

Vykdydama savo veiklą BMVVG atsižvelgia į horizontaliuosius principus – darnaus vystymosi, įskaitant reikšmingos žalos nedarymo principą, lygių galimybių ir nediskriminavimo (dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos, negalios ar kt.), įskaitant prieinamumo visiems reikalavimo užtikrinimą, darnaus vystymosi, įskaitant reikšmingos žalos nedarymo principą.

Už veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti, atranką, vietos plėtros strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną atsakingi BMVVG valdymo organai.

Visuotinis narių susirinkimas atsakingas už:

- ❖ Strategijos ir jos pakeitimų tvirtinimą (pagal poreikį);
- ❖ metinių Strategijos įgyvendinimo ataskaitų tvirtinimą;
- ❖ galutinės Strategijos įgyvendinimo ataskaitos tvirtinimą.

Kolegialus BMVVG valdymo organas (valdyba) atsakingas už:

- ❖ Strategijos ir jos pakeitimo (-ų) inicijavimą ir tvirtinimą (pagal poreikį), jeigu BMVVG valdybai visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę
- ❖ kvietimų teikti vietos plėtros projektų įgyvendinimo planus planų tvirtinimą;
- ❖ projektų įgyvendinimo planų atrankos dokumentų tvirtinimą;
- ❖ projektų įgyvendinimo planų vertintojų sąrašo tvirtinimą;
- ❖ siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų įgyvendinimo planų sąrašų tvirtinimą;
- ❖ rizikų, susijusių su Strategijos įgyvendinimu, valdymą;
- ❖ kitus klausimus, numatytus teisės aktuose, susijusius su Strategijos įgyvendinimu.

Vienasmenis BMVVG valdymo organas – vadovas (pirmininkas) atsakingas už:

- ❖ darbuotojų (savanorių) priėmimą į darbą, sutarčių su jais sudarymą;
- ❖ Strategijos administravimo koordinavimą;
- ❖ projektų įgyvendinimo planų atrankos dokumentų rengimą;
- ❖ siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų įgyvendinimo planų sąrašų rengimą;
- ❖ kvietimų teikti vietos plėtros projektų įgyvendinimo planus atrankai rengimą ir skelbimą;
- ❖ vietos plėtros projektų įgyvendinimo planų rengėjų ir projektų vykdytojų mokymą;
- ❖ Strategijos įgyvendinimo ataskaitų rengimą;
- ❖ Strategijos įgyvendinimo eigos viešinimą;

- ❖ kitų užduočių, susijusių su Strategijos įgyvendinimu, vykdymą.

BMVVG darbuotojai atsakingi už:

- ❖ Strategijos įgyvendinimo administravimą;
- ❖ kvietimų teikti vietos plėtros projektų įgyvendinimo planus atrankai rengimą ir skelbimą;
- ❖ su Strategijos įgyvendinimu susijusių dokumentų saugojimą;
- ❖ potencialių projekto įgyvendinimo planų teikėjų ir projektų vykdytojų konsultavimą;
- ❖ komunikaciją su projekto įgyvendinimo planų teikėjais ir projektų vykdytojais, LR vidaus reikalų ministerija, Centrine projektų valdymo agentūra ir kitais suinteresuotais asmenimis;
- ❖ užduočių, susijusių su VPS įgyvendinimu, vykdymą;
- ❖ Strategijos įgyvendinimo eigos bei atrinktų, įgyvendinamų ir baigtų įgyvendinti projektų viešinimą.

BMVVG, įgyvendindama strategiją, vertindama vietos plėtros projektų įgyvendinimo planus ir vykdydama projektų įgyvendinimo priežiūrą laikysis objektyvumo, nediskriminavimo ir lygiateisiškumo, nešališkumo ir skaidrumo, konfidencialumo principų.

Vietos plėtros projektų atrankos kriterijus ir vietos plėtros projektų atrankos tvarka bus nustatoma taip, kad nebūtų nepagrįstai ribojamos vietos plėtros pareiškėjų galimybės ar nepagrįstai sudaromos palankesnės ar nepalankesnės sąlygos tam tikriems pareiškėjams. Visiems pareiškėjams bus teikiama vienoda informacija projektų atitikties Strategijų nuostatomis, kvietimų teikti vietos plėtros projektų įgyvendinimo planus formose pateiktos informacijos klausimais, taip pat sudaromos vienodos sąlygos tokią informaciją gauti.

Asmenys, dalyvaujantys rengiant dokumentus ir priimant miesto BMVVG sprendimus savo veikloje užtikrins viešųjų interesų viršenybę ir deklaruos savo privačius interesus, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme; teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka privalės deklaruoti galimą interesų konfliktą ir esant galimam interesų konfliktui privalės nusišalinti.

Užtikrinant konfidencialumo principo laikymąsi BMVVG turi vietos plėtros projekto įgyvendinimo plane ir vietos plėtros projekto sutartyje pateiktą informaciją naudoti tik vietos plėtros projekto įgyvendinimo plano vertinimo, vietos plėtros projekto atrankos, stebėsenos tikslais ir neskleisti informacijos apie vietos plėtros projektą, išskyrus teisės aktuose numatytus atvejus.

Projektų vykdytojų atrankos procedūros vykdomos atviro konkurso būdu, užtikrinant skaidrias ir konkurencijos neribojančias sąlygas visiems konkurse dalyvaujantiems subjektams. Bus parengti procedūriniai dokumentai, kuriuose numatytos vietos plėtros projektų įgyvendinimo planų atrankos sąlygos, užtikrinančios sąžiningą konkurenciją. Visi vietos plėtros projektų įgyvendinimo planai turės atitikti ir bendruosius projektų reikalavimus, nustatytus 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklėse (patvirtintos 2022 m. birželio 22 d. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237).

BMVVG, atlikdama vietos plėtros projektų stebėseną, rinks, sistemins, analizuos informaciją apie vietos plėtros projektų įgyvendinimo eigą. Vietos plėtros projektų stebėsenos tikslas – laiku identifikuoti vietos plėtros projektų įgyvendinimo problemas, keliančias riziką vietos plėtros strategijos tinkamam įgyvendinimui, ir imtis veiksmų šioms rizikoms suvaldyti.

BMVVG vietos plėtros projektų stebėsenai atlikti naudos šią informaciją:

1. kurią pateiks Centrinė projektų valdymo agentūra ir LR vidaus reikalų ministerija;
2. kurią miesto BMVVG gaus iš vietos plėtros projekto vykdytojų;
3. kitais būdais surinktą informaciją.

Esant poreikiui BMVVG atliks Strategijos keitimus, kurie bus vykdomi pagal Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklėse nustatytus reikalavimus. Strategijos pakeitimus inicijuos ir tvirtins BMVVG visuotinis narių susirinkimas arba valdyba, jei visuotinis narių susirinkimas bus suteikęs jam šią teisę. Atliekami VPS pakeitimai neturės prieštarauti Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklių bei Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklių nustatytiems reikalavimams ir bus derinami su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija.

BMVVG viešins Strategijos įgyvendinimo eigą, rezultatus ir kitą informaciją BMVVG internetinėje svetainėje www.birzumiestovvg.lt ir skatins Biržų miesto gyventojus ir šioje teritorijoje veiklą vykdančius juridinius asmenis dalyvauti Strategijos įgyvendinime. Informacijos sklaida taip pat vyks naudojant socialinio tinklo Facebook ir kitas priemones.

7.BIRŽŲ MIESTO VIETOS VEIKLOS GRUPĖS STRATEGIJOS 2023-2027 M. PRIEDAI

1. Priedas. Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimas;
2. Priedas. Panevėžio regiono plėtros tarybos sprendimas;
3. Priedas. Susitikimo – konsultacijos su Biržų r. savivaldybės politikais, savivaldybės ir valstybės įmonių bei įstaigų atstovais dalyvių sąrašas;
4. Priedas. Susitikimų-konsultacijos su Biržų mieste veikiančių nevyriausybinių organizacijų ir neformalių organizacijų atstovais dalyvių sąrašas;
5. Priedas. Susitikimo-konsultacijų Biržų miesto verslo atstovais dalyvių sąrašas;
6. Priedas. Susitikimo- viešosios konsultacijos su Biržų miesto vietos valdžios, verslo ir nevyriausybinių organizacijų atstovais dalyvių sąrašas;
7. Priedas. Informacinio renginio „Biržų miesto vietos veiklos grupės strategijos 2023-2027 m. projekto pristatymas visuomenei“ 2023 m. balandžio 13 d. dalyvių sąrašas;
8. Priedas. Strategijos rengimo veiklų viešinimo nuorodos ir ekrano vaizdai;
9. Priedas. Biržų miesto gyventojų nuomonės tyrimas, anketa;
10. Priedas. Biržų miesto gyventojų Focus grupių susitikimų duomenų analizė;
11. Priedas. Įstaigų pateikti duomenys.